

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

KOCAELİ İZMİT BELEDİYESİ

2023 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2024

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	9
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	9
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	11
7.	DENETİM BULGULARI.....	11
8.	EKLER.....	62

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: İzmit Belediyesi Personel Durumu	3
Tablo 2: 2023 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekleri Tablosu	4
Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	5
Tablo 4: 2023 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri.....	6
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri.....	6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	7
Tablo 8: Kaçak Yapılar Hakkında Bilgiler.....	47
Tablo 9: Yıllar İtibarıyla İmar Para Cezaları Ve Tahsilatları.....	47

KISALTMALAR

- AŞ** : Anonim Şirket
EYT : Emeklilikte Yaşa Takılanlar
KDV : Katma Değer Vergisi
SGK : Sosyal Güvenlik Kurumu
TL : Türk Lirası
ÜFE : Üretici Fiyatları Endeksi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Belediyenin Kuruluş Amaçlarına Uygun Teslim ve Hizmetleri İçin Ödenen Katma Değer Vergisinin İndirim Konusu Yapılması
2. Kıdem Tazminatı Ödemelerinin Hatalı Olarak Muhasebeleştirilmesi
3. Maddi Duran Varlıklar İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların Doğrudan Giderleştirilmesi
4. Tahsis Edilen ve Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması
5. Taşınır İşlemlerinin Mevzuata Uygun Olarak Yapılmaması

B. Diğer Bulgular

1. Belediyenin Kiraya Verdiği Bazı Taşınmazlarda Sözleşmeye Aykırı Olarak Kullanım Alanının Artırılması
2. Kira Ödemelerinin Peşin Olarak Tahsil Edilmemesi
3. İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması
4. Personel Giderlerinin Belirlenen Sınırların Üzerinde Olması
5. Belediye Bünyesinde Yeterli Seviyede Memur İstihdamına Ağırlık Verilmemesi
6. Taşınmazlara İlişkin Cins Tashih İşleminin Yapılmaması
7. Belediye Şirket Personeli İşçilerin Zabıta Müdürlüğü Bünyesinde Görevlendirilmesi
8. Mevzuatında Öngörülen Oranda Engelli Personel ve Sosyal Hizmet Kapsamında Personel İstihdam Edilmemesi
9. Belediye Gelir Kalemlerinden Bazılarına İlişkin Tahakkuk Tahsilat Oranlarının Düşük Olması
10. Telekomünikasyon Alt Yapı ve Şebekelerine İlişkin Geçiş Hakkı Alacaklarının Takip Edilmemesi
11. Vadesi Geçmiş Kurum Alacaklarının Takip ve Tahsilinin Etkili Şekilde Yapılmaması

12. Emlak Vergisi Hesabında Asansör Farkının Dikkate Alınmaması
13. Yeniden Değerleme Oranı Kadar Artırılması Gereken Bazı Vergi ve Harçların Güncellenmemesi
14. Asansör Periyodik Kontrol Ücretinin Belediye Meclisince Belirlenmemesi
15. Yapım İşi İhalelerinde Hatalı Uygulamaların Bulunması
16. Yapımı Tamamlanan Planetaryum Sanal Gerçeklik Küresinin Atıl Durumda Bırakılması
17. Bütün Riskler (All Risk) Sigorta Poliçeleri Hakkında Mevzuat Hükümlerine Uyulmaması
18. Muhtelif İhtiyaçların Parçalara Bölünerek Doğrudan Teminle Karşılanması
19. Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal Alımlarında Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması
20. Kaçak Yapı ile Mücadelede İmar Mevzuatında Yer Alan Yaptırımların Etkin Bir Şekilde Uygulanmaması
21. Belediyenin Stratejik Planında Depremle İlgili Amaç, Hedef ve Stratejilere Yer Verilmemesi
22. Kurum Misyoununun ve Vizyonunun Stratejik Plan İlkelerine Uygun Şekilde Belirlenmemesi
23. Kadınlar ve Çocuklar İçin Konukevleri Açılmaması
24. Hayvan Bakımevleri Kurulmasına Yönelik Mevzuat Hükümlerinin Yerine Getirilmemesi
25. Sayıştay Denetim Raporunun Belediye Meclisine Sunulmaması
26. İklim Değişikliği İle Mücadeleye Yönelik Çalışmaların Etkili Şekilde Yerine Getirilmemesi
27. Afet İşleri Müdürlüğü Görev Alanına Yönelik Düzenleme ve Planlama Çalışmalarının Yapılmaması
28. Kamuoyuna Açıklanması Zorunlu Bilgi, Belge, Karar ve Raporların Belediyenin İnternet Sitesinde Yayınlanmaması

29. Güncel ve Yeterli Bir İç Kontrol Uyum Eylem Planının Bulunmaması

30. Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporunun Hazırlanmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Mahalli İdareler" başlıklı 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Kocaeli İzmit Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde genel yönetim kapsamında yer almakta olup, faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Belediye, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesidir ve belediyenin sınırları bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır.

İzmit ilçesi Kocaeli ilinin merkezinde yer almakta olup Kocaeli ilinin merkez ilçesidir. 5747 sayılı Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile 29 Mart 2009 yerel seçimleriyle birlikte Bekirpaşa, Kuruçeşme, Alikahya ve Akmeşe İlk Kademe Belediyelerinin tüzel kişiliği kaldırılarak mahalleleri ile birlikte Saraybahçe İlk Kademe Belediyesine katılmış mahalle kısımları ile köyler bağlanmak sureti ile İzmit Belediyesi adı altında hizmet vermeye başlamıştır. Belediye 102 mahallede 48.437 hektarlık alanda hizmet sunmaktadır. 2023 yılı verilerine göre nüfusu 378.656'dır.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5216 sayılı Kanun ile 5393 sayılı Kanun olup bu Kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un "Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve

koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un "Belediyenin görev ve sorumlulukları" başlıklı 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı, bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıklı ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un "Belediyenin yetki ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Kanun'a göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

İzmit Belediyesinin karar organı olan İzmit Belediye Meclisi, biri Belediye Başkanı olmak üzere 38 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı; norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve

standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok dört adet belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

İzmit Belediyesinin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı 2 adet birim belirlenmiştir. Bunlar Özel Kalem Müdürlüğü ve Teftiş Kurulu Müdürlüğüdür. Başkana bağlı 4 adet memur kökenli başkan yardımcısı, 3 adet meclis kökenli başkan yardımcısı görev yapmaktadır. Belediyenin 30 adet hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılığına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: İzmit Belediyesi Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	791	208
Sözleşmeli Personel		5
Kadrolu İşçi		85
Geçici İşçi		24
Toplam		322
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel		675
01.04.2018 tarihinden Bektaş Şirketi personeli		722

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik

bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda İzmit Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

İzmit Belediyesinin 2023 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2023 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekleri Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Geçen Yılandan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	0,00	129.395.000,00	57.731.969,55/ 24.992.969,55	162.134.000,00	158.678.458,65	3.455.541,35	0,00
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	19.166.000,00	5.687.027,97 /2.829.027,97	22.024.000,00	20.706.305,82	1.317.694,18	0,00
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	626.812.500,00	318.441.000,00 /220.680.000,00	724.573.500,00	707.485.015,58	17.088.484,42	0,00
04	Faiz Giderleri	0,00	102.000,00	15.915.000,00 /0,00	16.017.000,00	16.016.968,10	31,90	0,00
05	Cari Transferler	0,00	37.637.000,00	34.226.000,00 /12.740.000,00	59.123.000,00	58.271.416,90	851.583,10	0,00
06	Sermaye Giderleri	35.300.000,00	365.724.500,00	82.865.000,00 /191.394.000,00	292.495.500,00	273.592.272,52	18.903.227,48	0,00
07	Sermaye Transferleri	0,00	8.663.000,00	270.000,00/0,00	8.933.000,00	1.970.515,55	6.962.484,45	0,00
08	Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09	Yedek Ödenek	0,00	62.500.000,00	0,00 /62.500.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam		35.300.000,00	1.250.000.000,00	515.135.997,52 /515.135.997,52	1.285.300.000,00	1.236.720.953,12	48.579.046,88	0,00

İzmit Belediyesinin 2023 mali yılı bütçesi, 2022 yılından 35.300.000,00 TL devreden ödenekle 1.285.300.000,00 TL ödenek öngörülmüştür. Yıl içinde 1.236.720.953,12 TL Bütçe Gideri yapılmış, 48.579.046,88 TL ödenek iptal edilmiştir.

İzmit Belediyesinin 2023 yılı Bütçesi “(A) Ödenek Cetvelinde” 1.285.300.000,00 TL ödenek, “(B) Gelirlerin Ekonomik Sınıflandırılması” cetvelinde ise 1.250.000.000,00 TL gelir tahmini öngörülmüş olup gider bütçesindeki ödenek toplamı ile gelir bütçesinde tahmin edilen gelir toplamı arasındaki fark 2022 yılından devreden 35.300.000,00 TL ile denklik sağlanmıştır.

Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	332.300.000,00	289.910.660,18	3.367.385,03	286.543.275,15	86,23
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	35.100.000,00	46.014.132,99	470.487,43	45.543.645,56	129,75
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	4.800.000,00	3.048.256,14	0,00	3.048.256,14	63,51
05- Diğer Gelirler	812.000.000,00	604.793.269,41	1.639.647,36	603.153.622,05	74,28
06- Sermaye Gelirleri	66.000.000,00	139.511.755,67	445.648,50	139.066.107,17	210,71
08- Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	-
09- Red ve İadeler	200.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	1.250.000.000,00	1.083.278.074,39	5.923.168,32	1.077.354.906,07	86,19

Buna göre, 2023 yılında net bütçe geliri %86,19 seviyesinde gerçekleşmiştir. Vergi gelirleri (%86,23) beklenen oranda ve teşebbüs ve mülkiyet gelirleri (%129,75) beklenenin üstünde, diğer gelirler (%74,28) beklenenin altında, sermaye gelirleri ise (%210,71) beklenenin çok üstünde gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2023 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Geçen Yılda Devreden Ödenek (TL)	Bütçe (Başlangıç) Ödenegi (TL)	Ek Bütçe (TL)	Eklene / Düşülen Ödenek (TL)	Toplam Bütçe (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	0,00	129.395.000,00	0,00	57.731.969,55 / 24.992.969,55	162.134.000,00	158.678.458,65	97,87
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	19.166.000,00	0,00	5.687.027,97 / 2.829.027,97	22.024.000,00	20.706.305,82	94,02
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	626.812.500,00	0,00	318.441.000,00 / 220.680.000,00	724.573.500,00	707.485.015,58	97,64
04- Faiz Gideri	0,00	102.000,00	0,00	15.915.000,00 / 0,00	16.017.000,00	16.016.968,10	100,00
05- Cari Transferler	0,00	37.637.000,00	0,00	34.226.000,00 / 12.740.000,00	59.123.000,00	58.271.416,90	98,56
06- Sermaye Giderleri	35.300.000,00	365.724.500,00	0,00	82.865.000,00 / 191.394.000,00	292.495.500,00	273.592.272,52	93,54
07- Sermaye Transferleri	0,00	8.663.000,00	0,00	270.000,00 / 0,00	8.933.000,00	1.970.515,55	22,06
08- Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
09- Yedek Ödenekler	0,00	62.500.000,00	0,00	0,00 / 62.500.000,00	0,00	0,00	-
Toplam	35.300.000,00	1.250.000.000,00	0,00	515.135.997,52 / 515.135.997,52	1.285.300.000,00	1.236.720.953,12	96,22

Buna göre 2023 yılında bütçe giderleri % 96,22 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık

seyri ve 2022 yılının 2021 yılına, 2023 yılının 2022 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2021 Yılı (TL) (A)	2022 Yılı (TL) (B)	2023 Yılı (TL) (C)	2022-2021 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2023-2022 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	102.038.179,85	184.196.535,07	289.910.660,18	80,52	57,39
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	12.611.389,42	28.140.719,31	46.014.132,99	123,14	63,51
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	110.413,14	257.358,43	3.048.256,14	133,09	1.084,44
Diğer Gelirler	189.107.550,40	333.061.639,56	604.793.269,41	76,12	81,59
Sermaye Gelirleri	36.881.132,72	57.299.487,35	139.511.755,67	55,36	143,48
Toplam	340.748.665,53	602.955.739,72	1.083.278.074,39	76,95	79,66
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	2.050.978,17	5.139.092,92	5.923.168,32	150,57	15,26
Net Toplam	338.697.687,36	597.816.646,80	1.077.354.906,07	76,50	80,21

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2023 yılında gelirler bir önceki yıla göre %80,21 artış göstermiştir. Bu çerçevede; vergi gelirleri %57,39 artış göstermiştir. Teşebbüs ve mülkiyet gelirleri %63,51 artış göstermiştir. Alınan bağış ve yardım ile özel gelirlerde %1.084,44 artış olmuştur. Diğer gelirler %81,59 ve sermaye gelirleri ise %143,48 tutarlarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2021 Yılı (TL) (A)	2022 Yılı (TL) (B)	2023 Yılı (TL) (C)	2022-2021 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2023-2022 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	52.772.602,35	82.550.195,49	158.678.458,65	56,43	92,22
SGK Devlet Prim Giderleri	8.599.316,75	13.248.138,97	20.706.305,82	54,06	56,30
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	168.982.410,11	381.238.731,29	707.485.015,58	125,61	85,58
Faiz Giderleri	1.813.699,67	1.388.962,20	16.016.968,10	-23,42	1.053,16
Cari Transferler	11.477.574,49	30.160.646,41	58.271.416,90	162,78	93,20
Sermaye Giderleri	61.128.007,93	221.425.499,22	273.592.272,52	262,23	23,56
Sermaye Transferleri	5.145.423,66	4.032.816,78	1.970.515,55	-21,62	-51,14
Toplam	309.919.034,96	734.044.990,36	1.236.720.953,12	136,85	68,48

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2023 yılında 2022 yılına göre %68,38 artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2023 yılında personel giderleri bir önceki yıla göre %92,22 artmış, SGK Devlet prim giderleri %56,30 artış göstermiştir. Mal ve hizmet alım giderleri %85,58 artmıştır. Ayrıca cari transferlerin %93,20 ve sermaye giderleri % 23,56 artış göstermiş olup sermaye transferleri %51,14 azalış göstermiştir. Sermaye giderlerindeki artış oranı yatırım harcamalarının arttığını göstermektedir.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2023 yılı Faaliyet Gideri 1.479.794.494,63 TL, Faaliyet Geliri 2.082.941.026,57 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 603.146.531,94 TL olarak gerçekleşmiştir.

İzmit Belediyesinin doğrudan ve/veya dolaylı hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	BEKAŞ AŞ	1.300.000,00	1.300.000,00	100
2	SARBAŞ AŞ	4.000.000,00	4.000.000,00	100

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Kocaeli İzmit Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
  - 1) Bilanço
  - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
  - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
  - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
  - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
  - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
  - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
  - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
  - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp

sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi

yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur. Hassas görevlere ilişkin prosedürler tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdare iç kontrol risklerini tam ve doğru şekilde belirlemiştir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışma (risklerin gerçekleşme ihtimali-olası etkisi belirlenerek önem düzeyine karar verme) yapılmıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak "görevler ayrılığı" ilkesine uyulmuştur. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a uygun olarak kurulmuştur. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'ne uygundur.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi yılda en az bir kez değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmaktadır. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmamıştır. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışması mevcut değildir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Kocaeli İzmit Belediyesi 2023 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Belediyenin Kuruluş Amaçlarına Uygun Teslim ve Hizmetleri İçin Ödenen Katma Değer Vergisinin İndirim Konusu Yapılması

Belediyenin ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyet kapsamına girmeyen, kuruluş amaçlarına uygun teslim ve hizmetlerine ilişkin Katma Değer Vergisinin (KDV) indirim konusu yapılamayacak olmasına rağmen 191 İndirilecek KDV Hesabında kaydedilmek suretiyle indirim konusu yapıldığı görülmüştür.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun (1/3-g) maddesinde, genel ve katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birliklere, üniversitelere, dernek ve vakıflara, her türlü mesleki kuruluşlara ait veya tabi olan veyahut

bunlar tarafından kurulan veya işletilen müesseseler ile döner sermayeli kuruluşların veya bunlara ait veya tabi diğer müesseselerin ticari, sınai, zirai ve mesleki nitelikteki teslim ve hizmetlerinin KDV'ye tabi olduğu hüküm altına alınmıştır.

Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği'nin verginin konusuna ilişkin “Kamu Kurum ve Kuruluşları, Dernek ve Vakıflar ile Mesleki Kuruluşların Vergilendirilmesi” başlıklı (I/B-2) bölümünde; “3065 sayılı Kanununun (1/3-g) maddesinde sayılan; genel bütçeye dâhil idareler, özel bütçeli idareler, il özel idareleri, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birlikler, üniversiteler, dernek ve vakıflar ile her türlü mesleki kuruluşların ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyet kapsamına girmeyen, kuruluş amaçlarına uygun teslim ve hizmetleri vergiye tabi değildir” düzenlemesi yer almaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 153'üncü maddesinde, mahalli idarelerin bir bedel karşılığı satmak üzere ürettikleri mal veya hizmetin üretim girdisi olarak satın aldıkları mal veya hizmete ilişkin olarak ödemiş oldukları katma değer vergisini indirim konusu yapacakları, bunun dışında kurumun satışa konu olmayan kamu hizmeti üretiminde nihai tüketici olarak kullanmak veya tüketmek üzere satın alınmış mal veya hizmet için ödenen katma değer vergisinin ise indirim konusu yapılmayacağı ve bu tutarların ilgili gider veya varlık hesabının maliyet bedeline ilave edileceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri gereğince; belediyelerin kuruluş amaçlarına uygun faaliyetlerinin verginin konusuna dâhil edilmemesi, ancak ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyet niteliğindeki iş ve işlemlerinin verginin konusuna dâhil edilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla Belediyenin satışa konu olmayan mal ve hizmet alımları ile yapım işleri için ödediği KDV'nin indirim konusu yapılmaması, indirim konusu yapılmayacak bu tutarların 630 Giderler hesabına ya da ilgili varlık veya stoklar hesabının maliyetine eklenerek kaydedilmesi gerekmektedir.

Yılı içerisinde Kurumun 191 İndirilecek KDV Hesabına kaydettiği 8.915.333,89 TL tutarın vergiye tabi işlemler nedeniyle indirim konusu yapılabilecek KDV kapsamında olmadığı tespit edilmiştir. Bu tutarın ilgisine göre giderleştirilmesi veya varlık hesaplarında aktifleştirilmesi gerekmektedir.

Belediyenin ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyet kapsamına girmeyen, kuruluş amaçlarına uygun teslim ve hizmetlerine ilişkin KDV'yi indirim konusu yaparak 191 İndirilecek KDV Hesabına kaydetmesi neticesinde;

- 191 İndirilecek KDV Hesabına yapılan hatalı kayıt tutarının ay sonlarında 191 İndirilecek KDV Hesabı ile 391 Hesaplanan KDV Hesabının mahsup edilmesi sonucu, 190 Devreden KDV Hesabına devredilmesine, dolayısıyla bu hesabın bilançoda olması gerekenden yüksek tutarlarda yer almasına,
- 25 Maddi Duran Varlıklar hesap grubunun itfa edilmeyen kısımlarının olması gerekenden daha düşük tutarda gösterilmesine,
- 630 Giderler hesabının faaliyet sonuçları tablosunda olması gerekenden daha düşük gösterilmesine,
- En önemlisi de ödenmesi gereken KDV'nin oluşmaması ya da azalmasına neden olunmuştur.

Vergiye tabi olması nedeniyle indirim konusu yapılamayacak işlemlere ilişkin KDV tutarlarının 630 Giderler Hesabı ya da ilgili varlık veya stoklar hesabının maliyetine eklenerek kaydedilmesi gerekmektedir.

Kamu İdaresi cevabında, bulguda belirtilen hususlara dikkat edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; 2022 yılı Sayıştay Denetim Raporunda da yer verildiği üzere belediyeler kuruluş amacına uygun teslim ve hizmetleri ile ilgili olan işlemler dolayısıyla yükledikleri KDV'yi indirim konusu yapamayacaklardır. Buna göre KDV'si indirim konusu yapılmayacak olan tüm mal ve hizmet alımları doğrudan giderleştirilmeli ya da ilgili malın maliyetine eklenerek muhasebeleştirilmelidir.

BULGU 2: Kıdem Tazminatı Ödemelerinin Hatalı Olarak Muhasebeleştirilmesi

İstihdam edilen işçilere yönelik kıdem tazminatı ödemelerinin 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı kullanılmadan yapıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 281 ve 330'uncu maddelerinde 372/472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesaplarının niteliği ile ilgili olarak; bu hesapların, belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan ve faaliyet dönemi içinde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatları ile uzun vadeli kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 372 ve 472 nolu hesapların işleyişinin açıklandığı ilgili maddelerine göre; faaliyet dönemi sonlarında dönem sonu işlemleri yapılırken çalışan işçiler için yıllık kıdem tazminatları hesaplanarak uzun vadede ödenecek

kıdem tazminatı tutarları 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak, 630 Giderler Hesabına borç kaydedilmelidir. Ayrıca yıl sonlarında vadeleri bir yılın altına düşen ve faaliyet dönemi içerisinde ödenmesi öngörülen kıdem tazminatı tutarları 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak, 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına borç kaydedilmelidir. Tazminatların ödenmesi durumunda ise 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına borç, ödemenin şekline göre ilgili hesaplara alacak; diğer taraftan 830 Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835 Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedilmelidir.

Kıdem tazminatlarıyla ilgili yapılan incelemede; bazı kıdem tazminatı ödemelerinin ayrılan karşılıklardan yapılmadığı görülmüştür. Yıl içerisinde söz konusu kıdem tazminatı ödemeleri 372 No'lu Hesap kullanılmadan Yönetmelik'e aykırı olarak doğrudan 630 No'lu Hesap kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, kıdem tazminatları karşılıklarının önceki yıllarda ayrılan tutarların güncellenmesi sağlanacağı ifade edilmiştir. Böylece mevzutta belirtildiği şekilde ödemenin gerçekleşeceği ve hesaplara kaydedileceği değerlendirilmektedir.

Kurum bünyesindeki işçilere yapılan kıdem tazminatı ödemelerinde; 372 No'lu Hesap yerine 630 No'lu Hesabın kullanılması nedeniyle yıl sonu mali tablolarında 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabının alacak bakiyesi ve 630 Giderler Hesabının borç bakiyesi olması gerekenden fazla görünmektedir.

BULGU 3: Maddi Duran Varlıklar İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların Doğrudan Giderleştirilmesi

Belediyenin taşınmaz hesaplarında kayıtlı maddi duran varlıkları için yapılan değer artırıcı harcamaların ilgili maddi duran varlıkların maliyet bedeline eklenmediği ve doğrudan gider olarak muhasebe hesaplarına alındığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 186'ncı maddesinin birinci fıkrasında; yararlanma süresi bir yıldan fazla olan fiziki varlıklar ile bunlara ilişkin birikmiş amortismanların "25 Maddi Duran Varlıklar" hesap grubu içinde takip edileceği, 187'nci maddesinin ikinci fıkrasının (a/1) alt bendinde de; maddi duran varlıklar için sonradan yapılan ve o varlığın değerini, kullanım süresini, ürün ve hizmet kalitesini, sağlanan faydayı artıran veya üretilen mal veya hizmetlerin üretim maliyetini azaltan her türlü maliyetin ilgili maddi duran varlığın kayıtlı değerine ilave edileceği ve amortisman hesaplamasında dikkate alınacağı belirtilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan 47 sıra No.lu Amortisman ve Tükenme Payları Tebliği'nde duran varlıklardan hangilerinin amortisman ve tükenme payına tabi tutulacağı belirtilmiş olup, Tebliğ'in 4'üncü maddesinde duran varlıkların amortisman ve tükenme payına tabi değerlerinin maliyet bedeli olacağı, maliyet bedelinin ise, bir varlığın satın alınması, üretilmesi veya değerinin artırılması için yapılan harcamalar veya verilen kıymetlerin toplamı olacağı, bir varlık için yapılan harcamaların, kayıtlı değerine ilave edilmesi halinde, amortisman hesaplamasının varlığın yeni değeri üzerinden yapılacağı belirtilmiştir.

Söz konusu Tebliğ'in "Amortisman ve tükenme payı süre ve oranları" başlıklı 6'ncı maddesinde, taşınmaz hesaplarında kayıtlı duran varlıklar için yapılan harcamalardan 34.000,00 TL'lik limiti aşanların değer artırıcı harcama olarak kabul edileceği ve henüz amortisman ayırma süresini tamamlamamış olan duran varlıklar için yapılan değer artırıcı harcamaların, varlığın maliyet bedeline eklenerek kalan amortisman süresince eşit olarak amortisman ayrılacağı hüküm altına alınmıştır.

Taşınmaz hesaplarında kayıtlı maddi duran varlıkların değerini artıran ve tutarı 34.000,00 TL'yi aşan harcamaların ilgili maddi duran varlıkların maliyet bedeline eklenmesi ve bu duran varlıklar için ayrılan amortisman tutarlarının, söz konusu duran varlığın yenilenen değeri üzerinden hesaplanması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Belediyenin mülkiyetinde olan taşınmazlara yönelik değer artırıcı nitelikteki bakım ve onarım harcamalarının söz konusu varlığın maliyet bedeline eklenmek suretiyle aktifleştirilmediği, doğrudan gider hesapları ile muhasebe kayıtlarına alındığı, dolayısıyla duran varlıklara ilişkin amortismanların da, bu varlıkların yeniden belirlenmesi gereken değerleri dikkate alınmadan hesaplandığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespitler uyarınca gerekli işlemlerde bulunulacağı bilgisi verilmiştir.

Mali tablolarda oluşacak önemli hataların önlenmesini teminen, taşınmaz mallar için yapılan değer artırıcı harcamaların anılan Tebliğ'e uygun olarak ilgili varlık hesapları ile aktifleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Tahsis Edilen ve Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması

Diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca Belediyeye tahsis edilen ve Belediyece diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edilen taşınmazlara ilişkin tahsis işlemlerinin hatalı muhasebeleştirildiği tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 47'nci maddesinde kamu idarelerinin, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirmek amacıyla mülkiyetlerindeki taşınmazları birbirlerine tahsis edebileceği hüküm altına alınmıştır. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 75'inci maddesinde de benzer bir düzenleme ile belediyelere kendilerine ait taşınmazları diğer kamu idarelerine tahsis etme yetkisi verilmiştir.

Tahsis işleminin konusu olan taşınmaz mal, kamu hizmetinin ifası amacıyla ilgili idarenin kullanımına bırakıldığından tahsis yapan ve yapılan idarelerin, bu kaynakların tam ve doğru olarak raporlanmasını teminen tahsis işlemini muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Nitekim Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 188 ve 192'nci maddelerinde de tahsis edilen taşınmazların niteliğine göre, 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı veya 252 Binalar Hesabında takip edileceği hükmüne yer verilmiştir. Anılan Yönetmelik'in 189'uncu ve 193'üncü maddelerinde ise tahsis işleminin muhasebe kayıtlarının nasıl yapılacağı ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

Bu hükümlere göre; İdare tarafından tahsis edilen taşınmazların, kayıtlı değerleri üzerinden 250.02, 251.02 ve 252.02 Kamu İdaresinin Tahsis Ettiği Taşınmazlar Hesaplarına alacak, 500.11 Tahsis Edilen Taşınmazlar Hesabına borç; ayrılmış amortisman tutarlarının da 500.13 Tahsis Edilen Taşınmazlar İçin Ayrılmış Amortisman Tutarları Hesabına alacak, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç kaydedilmesi gerekmektedir.

İdareye tahsis edilen taşınmazların ise, kayıtlı değerleri üzerinden 250.03, 251.03 ve 252.03 Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar Hesaplarına borç, 500.12 Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar Hesabına alacak; ayrılmış amortisman tutarlarının da 500.13 Tahsis Edilen Taşınmazlar İçin Ayrılmış Amortisman Tutarları Hesabına Hesabına borç, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak kaydedilmesi gerekmektedir.

Yapılan inceleme neticesinde; Belediyeye ait bazı taşınmazların diğer kamu idarelerine tahsis edildiği ve diğer kamu kurumlarından da Belediyeye tahsis edilen taşınmazların olduğu

görülmüştür. Buna karşın söz konusu tahsislere konu taşınmazların 500 Net Değer Hesabına kaydedilmediği ve dolayısıyla mevzuat hükümleri gereği yapılması gereken muhasebe kayıtlarının eksik ve hatalı yapıldığı tespit edilmiştir. Sonuç olarak, bilançoda yer alan varlık hesaplarının güvenilir bilgi sunması için tahsis işlemine konu edilen taşınmazların muhasebeleştirilerek raporlanması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında, belediyenin tahsise konu tüm taşınmazların hesaplara kaydedildiği ifade edilmiştir. Bulgu konusu, kamu idaresine tahsis edilen taşınmazlar ile belediye tarafından diğer kamu kurumlarına tahsis edilen taşınmazların ilgili maddi duran varlıklar hesabında gösterilmemesi olmayıp söz konusu varlıkların 500 Net Değer/Sermaye Hesabında yer verilmemesidir. Belediyenin 2023 Bilançosunda söz konusu taşınmazlar 500 No.lu Hesapta yer almadığı görülmüştür.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri ve açıklamalar gereği, İdareye tahsis edilen taşınmazlar ile belediye tarafından diğer kamu kurumlarına tahsis edilen taşınmazların kurumun muhasebe kayıtlarında eksik ve hatalı kaydedilmesi ve amortisman ayrılmaması sebebiyle 2023 yılı bilançonun gerçek duruma uygun olmadığı değerlendirilmiştir.

BULGU 5: Taşınır İşlemlerinin Mevzuata Uygun Olarak Yapılmaması

Belediyeye ait taşınırlar için yapılan işlemlerde Taşınır Mal Yönetmeliği ve Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne aykırı uygulamaların bulunduğu görülmüştür.

A. Belediyeye Ait Hurda Ambarının Bulunmaması

Belediyede hurdaya ayrılan taşınırların izlenmesi için kullanılmak üzere bir hurda ambarının bulunmadığı tespit edilmiştir.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesinde, hurda malların, ekonomik ömrünü tamamlamış olan veya tamamlamadığı halde teknik ve fiziki nedenlerle alınış amaçları doğrultusunda kullanılması imkânı kalmayan ya da tamiri mümkün veya ekonomik olmayan arızalar nedeniyle kullanılmasında yarar görülmeyerek hizmet dışı bırakılan taşınırlar ile üretim sırasında elde edilen kırıntı, döküntü ve artık parçalar olduğu belirtilmiştir.

Hurda malların yönetiminde uygulanacak usule ise aynı Yönetmelik'in 28'inci maddesinde yer verilmiş ve söz konusu maddede, ekonomik ömrünü tamamlamış veya kullanımında yarar görülmeyen taşınırların, mevzuatta uygun görülen usullerle kurulacak komisyon tarafından hurdaya ayrılmasına karar verileceği ve "Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağına" dayanılarak düzenlenecek "Taşınır İşlem Fişiyle" kayıtlardan düşüleceği

belirtilmiştir.

Hurdaların muhasebeleştirilmesine yönelik, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabının işleyişinin düzenlendiği 225'inci maddesinde, kullanılma olanaklarını yitiren maddi duran varlıkların kayıtlı değerler üzerinden bu hesaba borç, ilgili maddi duran varlık hesabına alacak; ayrılmış olan amortisman tutarının 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Kurumun mali tablolarının incelenmesi neticesinde; 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında 143.915,25 TL kayıtlı varlığın olduğu görülmüştür. Belediyenin hurdalara sahip olmasına rağmen bir hurda ambarının bulunmaması, hurdaların takibinin sağlanmasını zorlaştıracak ayrıca söz konusu hurdaların değer kaybına uğramasına neden olabilecektir. Bu nedenle Belediyenin ekonomik ömrünü tamamlayan ve kullanım amacını yitiren taşınır mallarının takibi ve korunması amacıyla hurda ambarı oluşturması gerekmektedir.

B. Dönem Sonu Taşınır Sayımlarının Yapılmaması

Taşınır Mal Yönetmeliği'nde ambar, kamu idarelerine ait taşınırların kullanıma verilinceye kadar veya kullanımdan iade edildiğinde muhafaza edildiği yer şeklinde tanımlanmış; Yönetmelik'in "Sorumluluk" başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasında; harcama yetkililerinin taşınırların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak edinilmesinden, kullanılmasından, kontrolünden ve kayıtlarının bu Yönetmelik'te belirtilen esas ve usullere göre saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasını sağlamaktan sorumlu olduğu ve bu sorumluluğunu taşınır kayıt yetkilileri ve taşınır kontrol yetkilileri aracılığıyla yerine getireceği düzenlenmiştir.

Taşınırların muhafazası ve kontrolüne ilişkin olarak Yönetmelik'in 5'inci maddesinin üçüncü fıkrasında; kamu idarelerine ait taşınırların muhafazası ile görevli olan kamu görevlilerinin bu taşınırları en iyi şekilde muhafaza etmek, gerekli bakım ve onarımlarını yapmak veya yaptırmak zorunda olduğu; aynı maddenin beşinci fıkrasında, taşınırların muhafazasından ve yönetilmesinden sorumlu olanların, gerekli tedbirlerin alınmaması veya özenin gösterilmemesi nedeniyle sebep oldukları kamu zararları hakkında, 27/9/2006 tarihli ve 2006/11058 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiş olup 6'ncı maddenin dördüncü fıkrasında ise, taşınır kayıt yetkililerinin taşınırların ambarda muhafazasından ve buldukları yerde kontrolünden sorumlu olduğu ifade edilmiştir.

Diğer yandan Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Sayım ve sayım sonrası yapılacak işlemler" başlıklı 32'nci maddesinde; kamu idarelerine ait taşınırların, taşınır kayıt yetkililerinin görevlerinden ayrılmasında, yılsonlarında ve harcama yetkilisinin gerekli gördüğü durum ve zamanlarda sayımlarının yapılacağı, taşınır sayımlarının harcama yetkilisince, kendisinin veya görevlendireceği bir kişinin başkanlığında taşınır kayıt yetkilisinin de katılımıyla en az üç kişiden oluşturulan sayım kurulu tarafından gerçekleştirileceği, sayım kurulunun öncelikle, taşınır kayıt yetkilisince ambarda bulunduğu veya ambardan çıktığı halde belgesi düzenlenmediği ve kayıtları yapılmadığı belirtilen taşınırlara ilişkin işlemlerin yaptırılmasını sağlayacağı, Sayım Tutanağının "Kayıtlara Göre Ambardaki Miktar" sütununun, defter kayıtları esas alınarak doldurulacağı ve ambarlardaki taşınırların fiilen sayılarak ve bulunan miktarların Sayım Tutanağının "Ambarda Bulunan Miktar" sütununa kaydedileceği, akabinde oda, büro, bölüm, geçit, salon, atölye, garaj ve servis gibi ortak kullanım alanlarında bulunan taşınırların dayanıklı taşınırlar listeleri esas alınarak sayılacağı ve sayım sonuçlarının Sayım Tutanağında gösterileceği, kullanım amacıyla kamu görevlilerine taşınır teslim belgesiyle verilmiş olan taşınırlar için, sayım yapılmaksızın Sayım Tutanağının "Kayıtlara Göre Kişilere Verilen Miktar" sütunundaki bilgilerin dikkate alınacağı, kayıtların sayım sonuçlarıyla uygunluğunun sağlanması ile sayım kurulu tarafından "Taşınır Sayım ve Döküm Cetvelinin" düzenleneceği, bu Cetvel ve eki sayım tutanağı ile sayım sonuçlarına göre düzenlenen giriş ve çıkış belgelerinin, taşınır kayıt yetkilisinin yıl sonu hesabını oluşturacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, taşınırların sene sonu sayımlarının ve sayım sonrası yapılacak işlemlerin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri gereğince; yılsonlarında taşınır sayımları tam olarak yapılmalı; ardından sayım tutanakları düzenlenmeli ve buna bağlı olarak da taşınır sayım ve döküm cetveli hazırlanarak muhasebe kayıtları ile fiziki durum karşılaştırılmalıdır.

C. Taşınır Kontrol Yetkilisi İle Taşınır Kayıt Yetkilisi Görevinin Aynı Kişide Birleşmesi

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Taşınır kayıt yetkilileri ve taşınır kontrol yetkilileri" başlıklı 6'ncı maddesinde; taşınır kayıt yetkililerinin harcama yetkililerince, memuriyet veya çalışma unvanına bağlı kalmaksızın, taşınır kayıt ve işlemlerini bu Yönetmelik'te belirtilen usule uygun şekilde yapabilecek bilgi ve niteliklere sahip personel arasından görevlendirileceği, kamu idarelerince ihtiyaç duyulması halinde birden fazla harcama biriminin taşınır kayıtları harcama birimleri itibarıyla ayrı ayrı tutulmak kaydıyla, bir taşınır kayıt yetkilisi tarafından yürütülebileceği belirtilmektedir.

Aynı maddenin devamında, taşınır kontrol yetkililerinin harcama yetkililerince, taşınır kayıt yetkilisinin yapmış olduğu kayıt ve işlemleri kontrol etmek üzere yardımcılardan veya bunların bir alt kademesindeki yöneticileri arasından görevlendirileceği, personel yetersizliği nedeniyle taşınır kontrol yetkilisi görevlendirilemeyen harcama birimlerinde ise bu görevin harcama yetkilisi tarafından yerine getirileceği, taşınır kontrol yetkilisi ile taşınır kayıt yetkilisi görevinin aynı kişide birleşmeyeceği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede; bazı müdürlüklerde taşınır kayıt yetkilisi ve taşınır kontrol yetkilisi görevinin aynı kişide birleştiği görülmüştür.

Taşınır kontrol yetkilisi ile taşınır kayıt yetkilisi görevlendirmesinin mevzuatına uygun yapılması gerekmektedir.

D. Ambarda Bulunan Taşınır Sayısı ile Ambar Kayıtlarının Farklı Olması

Elektronik taşınır sisteminde ambarda gözüken taşınırların yerinde yapılan denetimlerde ambarda olmadığı tespit edilmiştir.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde ambar, taşınırların kullanıma verilinceye kadar veya kullanımdan iade edildiğinde muhafaza edileceği yer; taşınır kayıt yetkilisi ise, taşınırları teslim alan, sorumluluğundaki ambarlarda muhafaza eden, kullanıcılarına ve kullanım yerlerine teslim eden görevliler olarak tanımlanmıştır.

Aynı Yönetmelik'in "Taşınır kayıt yetkilileri ve taşınır kontrol yetkilileri" başlıklı 6'ncı maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendinde; harcama birimince edinilen taşınırlardan muayene ve kabulü yapılanları cins ve niteliklerine göre sayarak, tartarak, ölçerek teslim almak, doğrudan tüketilmeyen ve kullanıma verilmeyen taşınırları sorumluluğundaki ambarlarda muhafaza etmek taşınır kayıt yetkilisinin görevleri arasında sayılmıştır.

Yukarıda belirtilen mevzuata göre doğrudan tüketilmeyen ve kullanıma verilmeyen taşınırların ambarlarda tutulması gerekmekte olup belediyenin ambarlarında yapılan inceleme sonucunda; depoda kayıtlı bazı taşınırların kişi veya birimlere verilmesine rağmen ambar çıkışının yapılmadığı ve bazı taşınırların ise kullanılmaz hale gelme, yok olma, çalınma vb. nedenlerle depoda mevcut olmamasına rağmen sayım tutanağında ambarda kayıtlı olarak gözüktüğünden fiili envanter ile elektronik kayıtların uyuşmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıdaki Yönetmelik hükümleri gereğince; taşınırların kişi veya birimlere teslim edildiğinde ambardan çıkış kaydının yapılması ve depodaki mevcut taşınırların ambar kayıtlarında yer verilmesi suretiyle elektronik taşınır sistemi ile ambar mevcudunun uyumlu hale getirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

E. Taşınır İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların Doğrudan Giderleştirilmesi

Belediyenin mülkiyetinde bulunan taşınırlara yönelik değer artırıcı nitelikteki harcamaların, ilgili taşınırın kayıtlı değerine ilave edilmeyip doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin “25 Maddi duran varlıklar” başlıklı 186'ncı maddesinde; maddi duran varlıklar hesap grubunun, kurumun faaliyetlerinde kullanılmak üzere edinilen ve tahmini yararlanma süresi bir yıldan fazla olan fiziki varlıklar ile bunlara ilişkin birikmiş amortismanların izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in “Hesap grubuna ilişkin işlemler” başlıklı 187'nci maddesinin “Maddi duran varlıkların hesaplara alınması” başlıklı (a) bendinde, maddi duran varlıklar için sonradan yapılan ve o varlığın değerini, kullanım süresini, ürün ve hizmet kalitesini, sağlanan faydayı artıran veya üretilen mal veya hizmetlerin üretim maliyetini azaltan her türlü maliyetin ilgili maddi duran varlığın kayıtlı değerine ilave edileceği ve amortisman hesaplamasında dikkate alınacağı ifade edilmiş olup maddi duran varlıklar için bunların dışında yapılan her türlü normal bakım ve onarım harcamalarının gider olarak kaydedilmesi gerektiği belirtilmiştir.

04.11.2015 tarih ve 29522 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Amortisman ve Tükenme Paylarına ilişkin 47 sıra numaralı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin 6'ncı maddesinin ikinci fıkrasına göre taşınırlar için yapılan ve 14.000,00 TL'ye kadar olan harcamalar ile taşınmazlar için yapılan ve 34.000,00 TL'ye kadar olan harcamaların %100 oranında amortisman tabi olduğu; aynı maddenin üçüncü fıkrasında, hesaplarda kayıtlı duran varlıklar için yapılan harcamalardan bu tutarları aşanların değer artırıcı harcama olarak kabul edileceği, dokuzuncu fıkrasında da maliyet bedeli bu Tebliğ'de belirtilen limitleri aşmakla birlikte duran varlıklar için değer artırıcı olarak kabul edilemeyecek harcamaların doğrudan giderleştirileceği açıklanmıştır.

Yapılan incelemede, Belediyenin mülkiyetindeki taşınırlar üzerinde değer artırıcı bir etkisi bulunmasına ve yapılan harcamaların Tebliğ'de belirtilen tutarların üzerinde olmasına rağmen söz konusu taşınırların kayıtlı değerine eklemek yerine doğrudan giderleştirildiği tespit edilmiştir.

Bu itibarla, Belediyenin taşınırlar için yapmış olduğu değer artırıcı harcamaların varlık değerlerine eklenmemesi Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ve 47 sıra numaralı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'ne aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu İdaresi cevabında, bulguda belirtilen hususlara ilişkin eksikliklerin tamamlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, konu edilen taşınır işlemlerine yönelik eksiklikler taşınırın etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak edinilmesi, kullanılması ve kontrolünde zafiyetlere neden olacağı gibi taşınırın yılsonu mali tablolarında gerçeğe uygun, tam ve doğru gösterildiği yönünde de güvence oluşturmamaktadır.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Belediyenin Kiraya Verdiği Bazı Taşınmazlarda Sözleşmeye Aykırı Olarak Kullanım Alanının Artırılması

Belediye tarafından kiraya verilen çay bahçesi, kafeterya ve büfe gibi bazı taşınmazlardaki kapalı alan kullanımlarının sözleşmelerde belirtilen alanın çok üzerine çıktığı görülmüştür.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun "II. Özenle kullanma ve komşulara saygı gösterme borcu" başlıklı 316'ncı maddesinde; "*Kiracı, kiralananı, sözleşmeye uygun olarak özenle kullanmak ve kiralananın bulunduğu taşınmazda oturan kişiler ile komşulara gerekli saygıyı göstermekle yükümlüdür. Kiracının bu yükümlülüğüne aykırı davranması durumunda kiraya veren, konut ve çatılı işyeri kirasında, en az otuz gün süre vererek, aykırılığın giderilmesi, aksi takdirde sözleşmeyi feshedeceği konusunda yazılı bir ihtarda bulunur. Diğer kira ilişkilerinde ise, kiraya veren, kiracıya önceden bir ihtarda bulunmaksızın, yazılı bir bildirimle sözleşmeyi hemen feshedebilir. Konut ve çatılı işyeri kirasında, kiracının kiralananı kasten ağır bir zarar vermesi, kiracıya verilecek sürenin yararsız olacağına anlaşılması veya kiracının bu yükümlülüğe aykırı davranışının kiraya veren veya aynı taşınmazda oturan kişiler ile komşular bakımından çekilmez olması durumlarında kiraya veren, yazılı bir bildirimle sözleşmeyi hemen feshedebilir*",

Aynı Kanun'un "Kiralananın yenilik ve değişiklik yapılması, 2- Kiracı tarafından" başlıklı 321'inci maddesinde "*Kiracı, kiraya verenin yazılı rızasıyla kiralananı yenilik ve değişiklikler yapabilir. Yenilik ve değişikliklere rıza gösteren kiraya veren, yazılı olarak kararlaştırılmış olmadıkça, kiralananın eski durumuyla geri verilmesini isteyemez. Kiracı,*

---

aksine yazılı bir anlaşma yoksa, kiraya verenin rızasıyla yaptığı yenilik ve değişiklikler sebebiyle kiralanda ortaya çıkan değer artışının karşılığını isteyemez”

denilmektedir.

Kiracılar ile yapılan tip sözleşmelerde *“İdarenin onayı olmadan, kiraya verilen yerin projesinde hiçbir şekilde tadilat yapılamaz ve kiralanan taşınmazda başka bir proje uygulanamaz. Yapıldığı takdirde sözleşme fesh edilecektir. Kira sözleşmesi feshedildiğinde kiracı hiçbir şekilde hak iddia edemez.”* hükmüne yer verilmiştir.

Yapılan incelemede; Belediye tarafından kiraya verilen çay bahçesi, kafeterya ve büfe gibi bazı taşınmazlardaki kapalı alan kullanımının, zaman içerisinde idarenin yazılı izni olmaksızın yapılan tadilat ve değişiklikler sonucu sözleşmelerde belirtilen alanın çok üzerine çıkıldığı tespit edilmiştir.

Kiracı, kiralanan taşınmazı sözleşmeye uygun olarak özenle kullanmak ve kiraya verenin yazılı iznini almadan taşınmazlarda değişiklik ve yenileme yapmamakla sorumludur. Aksine davranışlar kira sözleşmesinin fesih nedenleridir.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespitler uyarınca gerekli işlemlerde bulunulacağı bilgisi verilmiştir.

Bu itibarla; Belediye tarafından kira sözleşmelerine aykırı davranan kiracılar hakkında ilgili mevzuat ve sözleşme hükümleri çerçevesinde gerekli işlemlerin yapılması uygun olacaktır.

BULGU 2: Kira Ödemelerinin Peşin Olarak Tahsil Edilmemesi

Belediyenin muhtelif kiralama işlemlerine yönelik kira tahsilatlarının kredi kartı ile online ödeme şeklinde yapılması sebebiyle kira sözleşme hükümlerinde öngörülen peşin tahsilat hükmüne riayet edilmediği ve tahsilatların gecikmeli şekilde gerçekleştiği belirlenmiştir.

6098 sayılı Borçlar Kanunu'nun:

“İfa zamanı” başlıklı 314’üncü maddesinde; “Kiracı, aksine sözleşme ve yerel âdet olmadıkça, kira bedelini ve gerekiyorsa yan giderleri, her ayın sonunda ve en geç kira süresinin bitiminde ödemekle yükümlüdür.”

“Kiracının temerrüdü” başlıklı 315’inci maddesinde ise;

“Kiracı, kiralananın tesliminden sonra muaccel olan kira bedelini veya yan gideri ödeme borcunu ifa etmezse, kiraya veren kiracıya yazılı olarak bir süre verip, bu sürede de ifa etmeme durumunda, sözleşmeyi feshedeceğini bildirebilir.”

hükümleri yer almaktadır.

Diğer yandan Yargıtay içtihatlarında kira sözleşmelerinde peşin ödeme yapılacağı belirtilmiş ise ödemenin ilk üç gün zarfında yapılması gerektiği belirtilmektedir. (Yargıtay 6. Hukuk Dairesi 2007/1868 E 2007/3965 05.04.2007)

Uygulamada İzmit İlçe Belediyesi 2023 yılı net kira tahsilat tutarı 11.181.598,24 TL olup bu tutarın 2.814.931,50 TL’lik kısmının kredi kartı ve online ödeme yöntemi ile tahsil edilmiştir. Kredi kartı ile yapılan tahsilat tutarının toplam kira tahsilat tutarına oranı %25,2 düzeyindedir. Kredi kartıyla yapılan kira ödemelerinin bankacılık sisteminde İdare tasarrufuna geçme süresi 30 güne ulaşmaktadır.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespitler uyarınca gerekli işlemlere başlandığı bilgisi verilmiştir.

İdarece yapılan tip kiralama sözleşmelerinde kira bedellerinin peşin olarak ödeneceği tayin edilmiştir. Bu itibarla, Belediyenin hak kaybına uğramaması açısından kiralama bedellerinin peşin olarak tahsil edilmesi veya kredi kartı ile ödeme yapılması halinde buna mukabil bir fark ücretinin eklenmesi ve benzeri şekilde kira kontratlarının revizyonu gerekli görülmektedir.

BULGU 3: İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

İdarenin kadrolu işçilerinin bir kısmının yıllık izinlerini kullanmak yerine biriktirdiği, biriken izinlerin ise işçilerin emeklilik talebi sırasında toplu izin ücreti olarak ödenmesi nedeniyle İdareye ek mali külfet oluşturduğu görülmüştür.

4857 sayılı İş Kanunu’nun “Yıllık ücretli izin hakkı ve izin süreleri” başlıklı 53’üncü maddesinde; en az bir yıl çalışmış olan işçilere işyerinde işe başladığı günden itibaren deneme süresi de içinde olmak üzere yıllık ücretli izin verileceği belirtildikten sonra hizmet süresi

dikkate alınarak işçilere verilecek yıllık asgari ücretli izin süreleri tespit edilmiş ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un "Yıllık ücretli iznin uygulanması" başlıklı 56'ncı maddesinde; yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu, "Sözleşmenin sona ermesinde izin ücreti" başlıklı 59'uncu maddesinde ise; iş sözleşmesinin, herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği ifade edilmiştir.

Anılan Kanun'un "Yıllık ücretli izin hükümlerine aykırılık" başlıklı 103'üncü maddesinde; 59'uncu madde gereğince hak edilmiş izni kullanmadan iş akdinin sona ermesi halinde, bu izne ait ücreti ödemeyen veya Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'ne aykırı olarak izin kullandırmayan işverenlere bu durumda olan her işçi için idari para cezası verilmesi öngörülmüştür.

Diğer yandan, Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nin "İzin kullanma dönemleri" başlıklı 5'inci maddesinde ise; işveren veya işveren vekillerinin, bu Yönetmeliğin 15'inci maddesinde belirtilen izin kurulu veya 18'inci maddeye dayanılarak bunun yerine geçenlere danışmak suretiyle işyerinde yürütülen işlerin nitelik ve özelliklerine göre, yıllık ücretli izinlerin, her yılın belli bir döneminde veya dönemlerinde verileceğini tayin edebileceği ve işyerinde ilan edeceği belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde işçilerin yıllık izin haklarından feragat edemeyeceği, işverenin de düzenli olarak işçilerin yıllık izinlerini kullandırmakla yükümlü olduğu anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede ise;

- İdarenin denetim tarihi itibarıyla kadrolu 86 adet işçisinin bulunduğu, sürekli ve geçici işçilerden izni 100 günden fazla olan işçi sayısının 54 kişi olduğu,

- 2023 yılı içerisinde daha önceki aylarda EYT kapsamında emekliye ayrılan 15 kadrolu ve 3 geçici işçinin izin ücretlerine yönelik toplamı 1.042.266,25 TL tutarında ödemede bulunulduğu tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespitler uyarınca gerekli işlemlerde bulunulacağı bilgisi verilmiştir.

Sonuç olarak, 4857 sayılı Kanun'un 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası yaptırımını ile karşılaşılmaması ve biriken yıllık izinlerin ücrete dönüşmesi halinde idare açısından ek bir mali külfetin ortaya çıkmaması adına İdare tarafından söz konusu yıllık izinlerin mevzuata uygun bir şekilde kullanılması gerekmektedir.

BULGU 4: Personel Giderlerinin Belirlenen Sınırların Üzerinde Olması

Belediye personeli ile 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında çalışan şirket işçilerine ilişkin personel giderlerinin mevzuatta belirlenen sınırların üzerinde olduğu tespit edilmiştir.

İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar'ın "Personel Giderlerinin Toplam Giderler İçindeki Payına İlişkin Üst Sınır" başlıklı 5'inci maddesinde; İdarelerin, şirket personeli de dahil yıllık toplam personel giderlerinin, idarenin gerçekleşen en son yıl bütçe gelirleri toplamının 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılması sonucu bulunacak miktarın yüzde kırkını aşamayacağı, yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artış sonucunda personel giderlerinin söz konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar idare şirketlerine yeni personel alımı yapılamayacağı belirtilmektedir.

24 Kasım 2022 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 542 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile yeniden değerlendirme oranı 2022 yılı için % 122,93 olarak belirlenmiştir.

İdarenin en son yıl kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamı 597.816.646,80 TL, bu tutarın yeniden değerlendirme oranıyla artırılmış miktarı ($597.816.646,80 \times \%122,93$) 1.332.712.650,71 TL'dir. Yönetmelik hükümlerine göre idarenin toplam personel giderinin üst sınırı ($1.332.712.650,71 \times \%40$) 533.085.060,28 TL'dir.

Yapılan incelemede; Belediyenin 2023 yılı şirket işçileri dahil personel giderleri toplamının 582.618.873,99 TL olduğu, Yönetmelik hükümleriyle belirlenen sınırın 49.533.813,71 TL tutarında aşıldığı, söz konusu personel giderinin yeniden değerlendirilmiş bütçe gelirine oranının %43,72 oranında gerçekleştiği görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, personel giderlerinin mevzuat ile belirlenen sınırları aşmadığı ifade edilmiştir. Fakat Veri Analiz Sisteminden (VERA) alınan verilere göre söz konusu giderlerin belirlenen limiti geçtiği tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, kamu kaynaklarının belediyelere verilen yetki ve sorumluluklar çerçevesinde etkili, ekonomik ve verimli kullanımının sağlanabilmesi için personel giderlerinin mevzuatta belirtilen sınırlar içinde olması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 5: Belediye Bünyesinde Yeterli Seviyede Memur İstihdamına Ağırlık Verilmemesi

İdare tarafından memurlar eliyle yürütülmesi gereken asli ve sürekli kamu görevlerinin işçi statüsündeki personel istihdamı ile yerine getirilemeyeceği, kadro konusu olan görevlerde yevmiyeli personelin çalıştırılmayacağı yönündeki mevzuat hükümlerine riayet edilmediği anlaşılmaktadır.

Anayasa'nın "Genel ilkeler" başlıklı 128/1'inci fıkrasında: "*Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür.*" hükmü yer almaktadır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "İstihdam şekilleri" başlıklı 4'üncü maddesinde de kamu hizmetleri; memurlar, sözleşmeli personel, geçici personel ve işçiler eliyle gördürüleceği ve 5'inci maddesinde bu dört istihdam şekli dışında personel çalıştırılmayacağı belirtilmektedir.

Değinen mevzuat hükümleri bağlamında memurlar eliyle yürütülmesi gereken asli ve sürekli kamu görevlerinin işçi statüsündeki personel istihdamı ile yerine getirilemeyeceği, kadro konusu olan görevlerde yevmiyeli personelin çalıştırılmayacağı anlaşılmaktadır.

Uygulamaya bakıldığında ise İdare nezdinde 31.12.2023 tarihi itibarıyla memurlar eliyle yürütülmesi gereken asli/sürekli görevlerin çoğunlukla işçi personel tarafından yürütüldüğü görülmektedir.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespitler uyarınca gerekli işlemlerde bulunulacağı bilgisi verilmiştir.

Belirtilen mevzuat hükümleri bağlamında personel istihdamına ilişkin düzenlemeler de gözeticiler bütçe imkanları nisbetinde memur ve diğer kamu görevlilerinin istihdamına ağırlık verilmesinin gerekli olduğu değerlendirilmektedir.

BULGU 6: Taşınmazlara İlişkin Cins Tashihi İşleminin Yapılmaması

Kamu İdaresinin tapuda kayıtlı gayrimenkullerinden cins tashihi yapılmayan taşınmazları olduğu görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde; cins tashihi; binalar, arazi ve arsalar ile yer altı ve yer üstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemi şeklinde tanımlanmıştır.

Aynı Yönetmelik'in "Cins Tashihlerinin Yapılması" başlıklı 10'uncu maddesinin birinci fıkrasında; kamu idarelerince mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazların mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınacağı ve kamu idarelerinin taşınmazlarının cins tashihi için gerekli işlemleri yapacağı hüküm altına alınmıştır. Aynı maddenin ikinci fıkrasında; tahsis edilen ve üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlar açısından bu yükümlülüğün kullanan idarenin, gerçek veya tüzel kişilerin durumu tespit eden yazısı üzerine taşınmaz maliki idareye ait olduğu, ancak cins tashihi ile ilgili gerekli belgeler ile buna ilişkin malî yükümlülüklerin kullanıcılar tarafından karşılanacağı ifade edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, kamu idarelerinin mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların, mevcut kullanım şekilleri ile tapuda kayıtlı bilgilerinin farklı olması halinde, tapu kayıtlarının taşınmazların mevcut kullanım şekilleri esas alınarak düzeltilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede; Kamu İdaresinin tapuda kayıtlı 51 adet taşınmazının mevcut kullanım şekli ile tapuda yer alan bilgilerinin farklı olduğu tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespitler uyarınca gerekli işlemlerde bulunulacağı bilgisi verilmiştir.

Taşınmazların cins tashihlerinin yapılarak tapuda kayıtlı olan taşınmazların kullanım şekilleri ile tapu bilgilerinin uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir.

BULGU 7: Belediye Şirket Personeli İşçilerin Zabıta Müdürlüğü Bünyesinde Görevlendirilmesi

Belediye şirketinde istihdam edilen bazı işçilerin Belediye Zabıta Müdürlüğü bünyesinde zabıta destek hizmet görevlisi ünvanıyla görevlendirildiği anlaşılmıştır.

Anayasa'nın 128'nci maddesinde; genel idare esaslarına göre yürütülen kamu hizmetlerinin gerektirdiği görevlerden asli ve sürekli nitelik taşıyanların, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle gördürüleceği belirtilmiş olup Belediyelerin sunmuş olduğu zabıta hizmetleri de bu niteliktedir.

Belediye Zabıta Yönetmeliği'nin 13 ila 27'nci maddeleri arasında zabıta teşkilatında görev yapanların mesleğe kabulü, atanmaları ve görevde yükselmeleri gibi hususlar düzenlenmiştir.

Uygulamada 2023 yılsonu itibarıyla İzmit Belediyesi Zabıta Müdürlüğü bünyesinde 657 sayılı Kanun kapsamında 27 zabıta personeli istihdam edilirken, 58 şirket personelinin de zabıta destek personeli ünvanıyla görevlendirildiği belirlenmiştir. Belediye Zabıta Yönetmeliği'nde öngörülen şartları taşımayan söz konusu şirket personelinin fiilen zabıta müdürlüğü faaliyetlerine iştiraken görevlendirmesinin anılan mevzuata uyarlığı bulunmamaktadır.

Kamu İdaresi cevabında, zabıta destek personeli olarak görev yapan işçi statüsünde çalışan personele zabıta memurunun yapmakta olduğu asli görevlerin yaptırılmayıp, sadece yardımcı hizmet mahiyetinde görevler verildiği ifade edilmektedir. Yukarıda yer verilen Anayasa ve ilgili mevzuat hükümlerine istinaden zabıta personelinin kamu görevlileri eliyle yürütülmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Oluşabilecek idari ve hukuki risklere karşı, Anayasa'nın 128'nci maddesinde belirtildiği üzere, genel idare esaslarına göre yürütülen ve süreklilik arz eden ve kamu hizmeti özelliği olan zabıta hizmetlerinin ilgili Yönetmelik'te belirtilen şartları sağlayan kişiler tarafından yerine getirilmesi sağlanmalıdır.

BULGU 8: Mevzuatında Öngörülen Oranda Engelli Personel ve Sosyal Hizmet Kapsamında Personel İstihdam Edilmemesi

İdarede, mevzuatında belirtilen oranda engelli memur ve sosyal hizmet kapsamında personel istihdam edilmediği görülmüştür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "Engelli personel çalıştırma yükümlülüğü" başlıklı 53'üncü maddesinde; kurum ve kuruluşların bu Kanun'a göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda %3 oranında engelli personel çalıştırmak zorunda olduğu, %3'lük oranın hesabında ilgili kurum veya kuruluşun (yurtdışı teşkilat hariç) toplam dolu kadro sayısının dikkate alınacağı hüküm altına alınmıştır.

2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu'nun Ek 1'inci maddesinde ise; haklarında korunma veya bakım tedbir kararı alınmış olup Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının sosyal hizmet modellerinden yararlanan çocukların kamu kurumlarında istihdamı düzenlenmiş, kamu kurum ve kuruluşları tarafından hangi statüde olursa olsun serbest kadro ve pozisyonları toplamının binde birinin bahsedilen kişilere ayrılacağı, serbest kadro ve pozisyon toplamının binden az olması hâlinde dahi kamu kurum ve kuruluşlarında en az bir hak sahibinin istihdam edileceği belirtilmiştir.

Söz konusu mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere; idarelerin, toplam dolu kadro sayısının %3'ü kadar engelli memur çalıştırmaları; ayrıca serbest kadro ve pozisyonları toplamının binde birinin sosyal hizmet kapsamında personele ayırmaları, serbest kadro ve pozisyon toplamı binden az olan idarelerde ise en az 1 sosyal hizmet kapsamında personelin istihdam edilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede; 2023 yılsonu itibarıyla İzmit Belediyesinde memur kadrosunda 208 personel bulunduğu, ve değinilen mevzuat hükümleri ışığında asgari 6 engelli personel istihdam edilmesi gerekirken engelli personel istihdam edilmediği, 2828 sayılı Kanun kapsamında yapılması gereken personelin istihdamının da sağlanmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından bulguya ilişkin mevzuat çerçevesinde işlemde bulunulacağı ifade edilmektedir.

İlgili mevzuat hükümleri çerçevesinde öncelikli istihdamı zorunlu kılınan personelin istihdam sayısındaki eksikliklerin giderilmesi gerekmektedir.

BULGU 9: Belediye Gelir Kalemlerinden Bazılarına İlişkin Tahakkuk Tahsilat Oranlarının Düşük Olması

Belediye tarafından tahakkuku yapılan gelirlere ait tahsilat oranlarının düşük olduğu görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediye başkanının görev ve yetkileri" başlıklı 38'inci maddesinde; belediye teşkilâtının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak, belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek belediye başkanının görevleri arasında sayılmıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Malî hizmetler birimi" başlıklı 60'ıncı maddesinin (e) bendinde ise; ilgili mevzuatı çerçevesinde idare gelirlerini tahakkuk ettirmek, gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürütmek mali hizmetler biriminin görevleri arasında sayılmıştır.

Aynı Kanun'un "Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları" başlıklı 61'inci maddesinde; gelirlerin ve alacakların tahsili muhasebe hizmeti olarak görülmüş ve muhasebe yetkilisinin, bu hizmetlerin yapılmasından sorumlu olduğu, "Gelirlerin toplanması sorumluluğu" başlıklı 38'inci maddesinde ise; kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsiliyle yetkili ve görevli olanların ilgili kanunlarda öngörülen tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerini zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumlu olduğu belirtilmiştir.

Tahsilat/tahakkuk oranı; idarelerce tahakkuk ettirilen gelirlerin ne kadarının tahsil edilip bütçe gelirine dönüştüğünü, dolayısıyla kamu idarelerinin tahsil kabiliyetini ölçen önemli bir performans göstergesidir. İdeal olan, tahakkuk etmiş tüm gelirlerin tahsil edilebilmesidir.

Yapılan incelemede, bazı gelirlere ilişkin tahsilat oranlarının %50 seviyesine dahi ulaşmadığı, devreden tahakkuk tutarlarının yıllar itibarıyla artış gösterdiği ve konunun süreklilik arz ettiği görülmüştür.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespitler uyarınca gerekli işlemlerde bulunulacağı bilgisi verilmiştir.

Sonuç olarak, kamu kaynağının döneminde, tam ve doğru tutar ile tahakkuk ve tahsili ile görevli birimlerin, belediye gelirlerinin takip ve tahsiline yönelik çalışmalarını yoğunlaştırmaları gerekmektedir.

BULGU 10: Telekomünikasyon Alt Yapı ve Şebekelerine İlişkin Geçiş Hakkı Alacaklarının Takip Edilmemesi

Belediyenin yetki ve sorumluluk alanı içinde kalan sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretlerinin takip ve tahsil edilmediği görülmüştür.

5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun "Tanımlar ve Kısaltmalar" başlıklı 3'üncü maddesinin (s), (ş) ve (z) fıkralarında; "Geçiş Hakkı", "Geçiş Hakkı Sağlayıcısı" ve "İşletmeci" tanımlamaları yapılmıştır. Aynı Kanun'un 22'inci maddesinin birinci fıkrasında "Geçiş hakkının kapsamı" belirlenmiş, 25'inci maddesinde de işletmeci ile geçiş hakkı sağlayıcısının anlaşma serbestisi çerçevesinde geçiş hakkına ilişkin anlaşmalar yapabileceği düzenlenmiştir.

Geçiş hakkı ve bu hakka uygulanacak ücret tarifesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından 27.12.2012 tarih ve 28510 sayılı Resmî Gazete'de "Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmelik" yayımlanmıştır. Yönetmelik'te işletmeci ve geçiş hakkı sağlayıcısının geçiş hakkına ilişkin anlaşmaları, belirlenen ilkeler doğrultusunda serbestçe yapabileceği, anlaşma yapmaya ve geçiş hakkına ait ücretlerin tahsiline ise geçiş hakkına konu olan taşınmazın sahibi veya taşınmaz üzerinde hak sahibi olanların yetkili olduğu ifade edilmiştir. 01.01.2014 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere geçiş hakkı ücretleri tarifesi Yönetmelik'e eklenmiş olup geçiş hakkı ücretinin Geçiş Hakkı Ücret Tarifesi'nde belirtilen fiyatları aşamayacağı ve bu fiyatların her mali yılın başında Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE) oranında artırılacağı hüküm altına alınmıştır.

Buna göre belediyeler tarafından tarifede tavan olarak belirtilen miktarlara da riayet edilmek suretiyle geçiş hakkı talep eden telekomünikasyon firmalarından tahsil edilmek üzere geçiş hakkı ücreti belirlenmesi ve bu ücretlerin geçiş hakkını kullanan işletmecilerden tahsil edilmesi gerekmektedir.

Belediyenin mali kayıtları üzerinden yapılan incelemede, telekomünikasyon alt yapı ve şebekelerinden alınması gereken geçiş hakkı bedelerinin tam olarak takip ve tahsil edilmediği görülmüştür.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespitler bağlamında gerekli işlemlerin yürütülmekte olduğu bilgisi verilmiştir.

Yukarıda yapılan açıklamalar sonucunda; söz konusu mevzuat hükümleri çerçevesinde telekomünikasyon alt yapı ve şebekelerinden alınması gereken geçiş hakkı bedelerinin takip ve tahsil edilmesi gerekmektedir.

BULGU 11: Vadesi Geçmiş Kurum Alacaklarının Takip ve Tahsilinin Etkili Şekilde Yapılmaması

Belediyenin muhtelif kalemlerden oluşan vadesi geçmiş alacaklarına yönelik tahsilat ve takip işlemlerinin etkili bir şekilde yerine getirilmediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 8'inci maddesinde, her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olacağı ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorunda buldukları belirtilmiştir.

Yine 5018 sayılı Kanun'un "Gelirlerin toplanması sorumluluğu" başlıklı 38'inci maddesinde kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsiliyle yetkili ve görevli olanlar, ilgili kanunlarda öngörülen tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumlu olduğu açıkça belirtilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Malî hizmetler birimi" başlıklı 60'ıncı maddesinde ise; malî hizmetler birimi tarafından yürütülecek işler sayılmış ve ilgili mevzuatı çerçevesinde idare gelirlerini tahakkuk ettirmek, gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürütmenin söz konusu birim tarafından yerine getirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Belediyenin vadesi geçmiş alacaklarının incelenmesi sonucunda, 2020 yılı ve sonrası dönemlerden devreden anapara ve faiz toplamlarının birikimli bir şekilde artmakta olduğu anlaşılmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında, 2024 yılı itibariyle Gelir Müdürlüğü kurulduğu ve tüm belediye gelirlerinin tahakkuk, tahsil ve takip işlemlerinin daha etkili bir şekilde yerine getirileceği ifade edilmektedir.

İdarece vadesi geçmiş alacakların takip ve tahsiline yönelik işlemlerini ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde tekemmül ettirerek bu konudaki çalışmalarını yoğunlaştırması gerekmektedir.

BULGU 12: Emlak Vergisi Hesabında Asansör Farkının Dikkate Alınmaması

Bina emlak vergisinin hesaplanmasında asansör farkının dikkate alınmadığı görülmüştür.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 29'uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, binalarda vergi değerinin takdir komisyonlarınca yeniden takdir edilmek suretiyle kesinleşen arsa veya arazi metrekare birim değerleri ve bina metrekare normal inşaat maliyet bedelleri esas alınmak suretiyle tespit olunacağı hüküm altına alınmıştır. 13 ve 49 seri numaralı Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği'ne göre binalarda vergi değeri hesabında, binanın/bağımsız bölümün dıştan dışa yüz ölçümü ile her yıl Emlak Vergisine Matrah Olacak Vergi Değerlerinin Takdirine İlişkin Tüzük gereği belirlenen bina metrekare normal inşaat maliyet bedellerini gösteren cetvelde yer alan ortalama rakam çarpılmalıdır. Bu çarpım sonucu ortaya çıkacak rakama, varsa %6 oranında asansör, %8 oranında kalorifer veya klima tesisatı farkı ilave edilmelidir. Ancak asansör tesisatından yararlanmayan zemin, bodrum kat için asansör farkı eklenmemelidir.

Bina vergi değerinin (matrahının) tespitinde bağımsız bölümün yüz ölçümü yani m² si büyük önem taşımaktadır. İnşaat maliyet bedeli, kalorifer ve asansör farkı bunun üzerinden hesaplanmaktadır. Belediye sınırları içerisindeki asansörlerin yıllık periyodik kontrollerinde elde edilen verilere istinaden yapı ruhsatında asansör bulunmayan ancak gerçekte asansörü olan binalar tespit edilmiştir. Yapılan çalışma sonucunda asansörü olduğu halde bildirim yapılmayan taşınmazların bulunduğu anlaşılmıştır. Böylece yapı ruhsatında asansörü olmayıp fiilen asansörü olan binalarda asansör farklarının emlak vergi değerlerine eklenmediği görülmüştür. Yapı ruhsatında asansör bulunmayan ancak fiilen asansörü bulunan dairelerin/taşınmazların emlak vergi değerlerine asansör farkı da eklenmelidir.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespitler uyarınca gerekli işlemlerde bulunulacağı bilgisi verilmiştir.

Bu itibarla, asansörün yapıldığı tarihten itibaren zamanaşımı süresine de dikkat edilerek emlak vergisi fark tahakkukunun yapılması ve emlak vergisi hesabının belirtilen hususlara uygun şekilde hesaplanması gerekmektedir.

BULGU 13: Yeniden Değerleme Oranı Kadar Artırılması Gereken Bazı Vergi ve Harçların Güncellenmemesi

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca toplanan bazı vergi ve harç kalemlerinde yıllar itibarı ile yapılması gereken artışların yapılmadığı tespit edilmiştir.

Anılan Kanun'un 96'ncı maddesinde; Kanun'un 15'inci maddesindeki İlan ve Reklam Vergisi, 21'inci maddesindeki Eğlence Vergisi, 56'ncı maddesindeki İşgal Harcı, 60'ıncı maddesindeki Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı ile 84'üncü maddesindeki Çeşitli Harçların tarifesinin nasıl belirleneceği açıklanmıştır.

Buna göre söz konusu vergi ve harçlar Kanun'da belirtilen en alt ve en üst sınırları aşmamak şartıyla mahallin çeşitli semtleri arasındaki sosyal ve ekonomik farklılıklar göz önünde tutularak ilgili belediye meclislerinin önerisi üzerine Cumhurbaşkanınca tespit edilecek ve tespit edilen bu tutarlar, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere bir önceki yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılabilecek ancak bu miktar ve tutarlar ilgili tarifeler için belirlenen en çok tutarı aşamayacaktır. Kanun'un Geçici 7'nci maddesinde ise 2013 yılında uygulanmak üzere belediye meclislerince belirlenmiş olan maktu vergi ve harç tarifelerinin Cumhurbaşkanınca tespit edilecek karar yürürlüğe girinceye kadar uygulanmaya devam edileceği belirtilmiştir.

Ayrıca Hazine ve Maliye Bakanlığınca çıkarılan ve 11.07.2014 tarih ve 29057 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 45 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği'nin "Belediyelerce Yapılacak İşlemler" başlıklı bölümünün 6'ncı paragrafında, 2013 yılında belirlenen tarifelerin yeniden güncelleme oranı kadar her yıl arttırılacağı ancak Kanun'da belirtilen üst sınırı aşamayacağı da belirtilmiştir.

Mezkûr mevzuat hükümleri bir arada değerlendirildiğinde;

- Maktu vergi ve harç tarifelerini tespit etmeye Cumhurbaşkanlığının yetkili olduğu,
- Cumhurbaşkanlığının bu yetkisini kullanıncaya kadarki süre için, belediye meclislerince 2013 yılında belirlenen tarifelerin uygulanmaya devam edeceği,
- Cumhurbaşkanlığı tarafından belirlenen tarifelere her yıl bir önceki yıl için tespit edilen yeniden değerlendirme oranının uygulanacağı,

- Cumhurbaşkanlığı tarafından belirlenecek tarifeye kadar geçerli olacak belediye tarifelerinin de aynı usul ve esaslara göre yürütüleceği görülmektedir.

İzmit Belediyesinin 2023 yılı hesap ve işlemlerinin denetimleri sırasında; Kanun'un 15'inci maddesindeki İlan ve Reklam Vergisi ile 21'inci maddesindeki Eğlence Vergisi'ne ait maktu vergi ve harçlara ilişkin tarifelerin, Kanun'da belirtilen üst sınırı aşmayacak şekilde yeniden değerlendirme oranları kadar her yıl artırılması gereğine uyulmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespitler uyarınca gerekli işlemlerde bulunulacağı bilgisi verilmiştir.

45 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği'nin "Belediyelerce Yapılacak İşlemler" başlıklı bölümünün 6'ncı paragrafı uyarınca Belediye meclislerince belirlenecek miktar ve tutarların Cumhurbaşkanlığı tarafından belirlenecek tarifeye kadar her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılması gerekmektedir. Bu itibarla, tarifelerin güncellenmemesinin bahsi geçen mevzuata uygun olmadığı, Belediyenin 2013 yılından itibaren kümülatif olarak yeniden değerlendirme oranında artırılması gereken maktu vergi ve harç kalemlerinden gelir kaybına uğramakta olduğu değerlendirilmektedir.

BULGU 14: Asansör Periyodik Kontrol Ücretinin Belediye Meclisince Belirlenmemesi

İlçe sınırları içerisinde hizmete sunulan asansörlerin tescil ve periyodik kontrollerini yapmaya yetkili asansör muayene kuruluşu tarafından Belediyeye aktarılacak olan periyodik kontrol ücretlerinin Belediye Meclisince belirlenmediği görülmüştür.

İlçe sınırları içerisindeki hizmete sunulan asansörlerin tescil ve periyodik kontrolleri, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyelerin Yetkileri ve İmtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinin (s) bendinde yer alan "*Belediye sınırları içerisinde, yapı ruhsatı veya yapı kullanma izni hangi idare tarafından verilmiş olursa olsun, hizmete sunulacak olan asansörlerin tescilini yapmak, ilgili teknik mevzuat çerçevesinde yıllık periyodik kontrollerini yapmak ya da yetkilendirilmiş muayene kuruluşları aracılığıyla yaptırmak, gerekli hâllerde asansörleri hizmet dışı bırakmak.*" hükmü gereğince belediyelerin yetkisindedir.

04.05.2018 tarih ve 30411 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Asansör Periyodik Kontrol Yönetmeliği'nin:

“Periyodik kontrol ücretinin belirlenmesi” başlıklı 10’uncu maddesinde; “(1) Periyodik kontrol ücretinin hesaplanmasında esas alınacak olan fiyat, Komisyon kararı doğrultusunda EK-1’de belirtilen taban ve tavan fiyat aralığına göre ilgili idarenin karar organı tarafından belirlenir” hükmü,

“Periyodik kontrol ücretinin tahsili” başlıklı 23’üncü maddesinde; “İlgili idare tarafından talep edilmesi ve protokolda belirtilmesi durumunda EK-1’de yer alan taban ve tavan fiyat aralığında ilgili idarece belirlenen fiyatın azami % 10’unu protokol yapılan ilgili idareye A tipi muayene kuruluşunca aktarılır.” hükmü yer almaktadır.

Yapılan inceleme neticesinde, yetkili asansör muayene kuruluşu ile imzalanan ve konusu ilçe sınırları içerisindeki asansörlerin periyodik bakımının yapılması olan Protokol’ün 7.4 maddesinde idare payının %0 oranında belirlenerek Belediye lehine herhangi bir gelir öngörülmediği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca, yetkili asansör muayene kuruluşunun ilgili bina sorumlularından tahsil edeceği periyodik kontrol ücretlerinden Belediyeye aktaracağı miktarın Belediye Meclisince alınmış olan bir karar doğrultusunda protokole konulması gerekmekte olup aksi durum, protokolün mevzuata aykırılığına sebebiyet verecektir.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespitler uyarınca gerekli işlemlerde bulunulacağı bilgisi verilmiştir.

Bu itibarla ilçe sınırları içerisinde hizmete sunulan asansörlerin tescil ve periyodik kontrollerine ilişkin düzenlenen protokollerde yer alan idare payı oranının Belediye Meclisi kararına dayanılarak belirlenmesi gerekir.

BULGU 15: Yapım İşi İhalelerinde Hatalı Uygulamaların Bulunması

Belediye tarafından ihale edilerek yapımı gerçekleşen işlerde Yapım İşleri Genel Şartnamesi’ne aykırı olarak eksik ve hatalı uygulamaların bulunduğu görülmüştür.

A. Malzemelerin Yapı Denetim Görevlisinin Onayı Alınmaksızın Kullanılması

Belediye tarafından ihale edilen yapım işlerinde kullanılan malzemelerin yapı denetim görevlisinin onayı olmaksızın kullanıldığı görülmüştür.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi’nin “Bildirimler, olurlar, onaylar, belgeler ve tespitler” başlıklı 5’nci maddesinde;

“(1) İdare, yüklenici ve yapı denetim görevlisi arasındaki her türlü iletişim, yazılı olarak yapılır.

(2) Sözleşmeye göre herhangi bir kişi tarafından bir izin, onay, belge, olur verilmesi, veya tespit yapılması, ihbar, çağrı veya davette bulunulması gerektiğinde, bunlar taraflar aksini kararlaştırmadıkça yazılı olacaktır.” hükmü,

Aynı Yönetmelik’in "Yapı denetim görevlisinin yetkileri" başlıklı 15’nci maddesinde;

“(1) Yüklenici bütün işleri yapı denetim görevlisinin, sözleşme ve eklerindeki hükümlere aykırı olmamak şartı ile vereceği talimata göre yapmak zorundadır.

(2) Yüklenici kullanacağı her türlü malzemeyi yapı denetim görevlisine gösterip iş için elverişli olduğunu kabul ettirmeden iş başına getiremez.

(3) Malzemenin teknik şartnamelere uygun olup olmadığını inceleyip gözden geçirmek için yapı denetim görevlisi istediği şekilde deneyler yapabilir ve ister işyerinde, ister özel veya resmi laboratuvarlarda olsun, bu deneylerin giderleri sözleşmesinde başka bir hüküm yoksa yüklenici tarafından karşılanır. Yüklenici, deneylerin işyerinde yapılmasını isterse bunun için gerekli araç ve teçhizatı kendisi temin eder.” hükmüne yer verilmiştir.

Buna göre yapım işlerinde kullanılacak bütün malzemeler yapı denetim görevlisinin onayı ile kullanılabilir. Bir başka deyişle söz konusu malzeme onaylarının Malzeme Onay ve Öneri Formuna göre resmi yazı ile yapılarak arşivlenmesi, malzeme uygunluk veya uygunsuzluk teyitlerinin tamamının yazılı olarak yapılması gerekmektedir. Yapılan incelemelerde; yapım işlerinde kullanılan malzemelerin yapı denetim görevlisinin yazılı izin alınmadan kullanıldığı tespit edilmiştir.

Bu itibarla, yapım işi ihalelerinde kullanılacak her türlü malzemelerin yapı denetim görevlisinin yazılı onayının alınması gerekmektedir.

B. Kullanılan Malzemelerin Mühürlü Örneklerinin Saklanmaması

Yapım işlerinde kullanılan malzemelerin örneklerinin saklanmadığı görülmüştür.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi’nin "Yapı denetim görevlisinin yetkileri" başlıklı 15’nci maddesine göre; yapı denetim görevlisinin kabul ettiği malzemedan mümkün olanların örnekleri mühürlenerek işin geçici kabulüne kadar saklanmalıdır.

Yapılan denetimlerde; yapım işlerinde kullanılan bazı malzemelerin örneklerinin mühürlenerek saklanmadığı tespit edilmiştir.

C. Geçici Kabul İşlemlerinde Eksik ve Hatalı Uygulamaların Bulunması

Geçici kabul işlemleri gerçekleştirilen yapım işlerinde mevzuata aykırı uygulamaların olduğu görülmüştür.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi’nin “Geçici Kabul” başlıklı 41’nci maddesinde;

“(1) Taahhüt edilen iş, sözleşme ve eklerinde yer alan hükümlere uygun olarak tamamlandığında yüklenici idareye geçici kabulün yapılması için yazılı olarak başvuruda

bulunur.

(2) Yapılan işler, yapı denetim görevlisi tarafından ön incelemeden geçirilir ve yapılan tespitler bir tutanağa bağlanır. Bu inceleme sırasında yüklenicinin veya vekilinin de hazır bulunması gereklidir. Yükleniciye yapılacak tebligata rağmen kendisi veya vekili gelmezse yapı denetim görevlisi bu incelemeyi tek taraflı olarak yapar ve düzenlenen tutanakta bu husus belirtilir. Yapılan ön inceleme sonucunda;

a) İşin sözleşme ve eklerine uygun olarak tamamlandığı ve kabul işlemlerinin yapılmasında bir engel bulunmadığı anlaşılırsa idare tarafından geçici kabul komisyonu oluşturulur,

b) İş kabule hazır değilse, eksik ve kusurlu işleri gösteren ön inceleme tutanağı, yapı denetim görevlisinin işin kabule hazır hale gelmesi bakımından yaklaşık bitim tarihini tespit eden görüşleriyle birlikte en geç üç gün içerisinde idareye gönderilir.

(3) Yüklenici geçici kabul başvurusunda gecikmiş olursa veyahut işi süresinde kabule elverişli duruma getirememişse; sözleşmeye göre işin bitmesi gereken tarihte yapı denetim görevlisi veya idarece görevlendirilecek iki eleman tarafından iş yerinde incelenerek o günkü durum bir tutanakla tespit edilir. Bu inceleme sırasında yüklenicinin veya vekilinin de hazır bulunması gereklidir. Yükleniciye yapılacak tebligata rağmen kendisi veya vekili gelmezse yapı denetim görevlisi veya idare bu incelemeyi tek taraflı olarak yapar ve düzenlenen tutanakta bu husus belirtilir. İşte kusur ve eksikliklerin varlığı halinde bunların giderilmesi için belirlenen sürenin sonunda, yüklenici bulunsun veya bulunmasın, aynı şekilde durum, yapı denetim görevlisi tarafından düzenlenecek bir tutanakla tespit edilir.

(4) Kabul komisyonunun oluşturulması ve işyerine gönderilebilmesi, yapılan işin kusurlu ve eksik kısımlarının bedelleri toplamının işin sözleşme bedelinin yüzde beşinden fazla olmamasına bağlıdır. Bu oranı geçmeyen kusur ve eksiklikler, aynı zamanda işin idareye teslimine ve kullanılmasına ve/veya işletilmesine engel olmayacak ve herhangi bir tehlikeye meydan vermeyecek nitelikte olmalıdır.

(5) Kabul komisyonu, gerçekleştirilen işlerin nev'ini, niteliğini, sözleşme ve ekleri ile teknik gereklere ve iş sırasında onaylanan değişikliklere uygunluğunu ve kabule hazır olup olmadığını, yüklenici veya vekili ile birlikte inceler." hükümlerine göre, yapı denetim görevlileri ve muayene kabul komisyonları tarafından işin geçici kabule hazır olup olmadığına ilişkin yapılan kontrolün; işin kusurlu ve eksik kısımlarının toplam bedelinin sözleşme bedelinin yüzde beşinden fazla olmamasına, aynı zamanda bu eksikliklerin işin kullanılmasına işletilmesine engel olmamasına bağlı olduğuna dikkat edilerek yapılması önem arz etmektedir.

Bununla birlikte; yapım işi ekleri sözleşme, idari ve teknik şartnameler, uygulama projeleri ile poz tariflerinde geçen garanti belgesi, sertifika, taahhüt vb. belgelerin mutlaka yükleniciden temin edilerek teslim alınması gerekmektedir.

Yapılan denetimlerde; kabul komisyonunun sadece eksikler listesiyle sınırlı hareket ettiği, bir başka deyişle eksik, noksan ve kusurlu imalatların sözleşme bedelinin yüzde kaçına tekabül ettiğine dair bir hesaplama yapmadığı, iş kapsamında geçici kabul ile birlikte veya geçici kabulden önce idareye teslim edilmesi gereken ihale dokümanları ve eklerinde açıkça yazılı olan garanti belgeleri, taahhütler ve sertifikalarda eksikliklerin bulunduğu görülmüştür.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespitlere yönelik gerekli hassasiyetin gösterileceği bilgisi verilmiştir.

Sonuç olarak; belediyenin yapım işlerinde kullanılacak her türlü malzemelerin yapı denetim görevlisinin yazılı onayının alınması, malzemelerin mühürlü örneklerinin saklanması, kabul komisyonunun eksik, noksan ve kusurlu imalatların tutarlarını hesaplaması ve ihale dokümanlarında istenilen garanti belgeleri, taahhütleri ve sertifikaların teslim alınarak saklanması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 16: Yapımı Tamamlanan Planetaryum Sanal Gerçeklik Küresinin Atıl Durumda Bırakılması

2019 yılında yapımı tamamlanan Planetaryum Sanal Gerçeklik Küresinin gayri faal bir şekilde tutulduğu ve esas yapım amacı dışında depo olarak kullanıldığı görülmüştür.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin Geçici Kabul başlıklı 41'inci maddesinde;

“ ...

(5) *Kabul komisyonu, gerçekleştirilen işlerin nev'ini, niteliğini, sözleşme ve ekleri ile teknik gereklere ve iş sırasında onaylanan değişikliklere uygunluğunu ve kabule hazır olup olmadığını, yüklenici veya vekili ile birlikte inceler. Yapılan inceleme neticesinde;*

a) *Kabul komisyonu, kabule engel nitelikte olmamakla birlikte yapılan işte kusur ve eksiklikler tespit ederse; gördüğü kusur ve eksikliklerin ayrıntısını gösterir bir liste düzenler ve bunların giderilmesi için gerekli olan süreyi tespit eder. Belirlenen sürenin sonunda, yüklenici bulunsun veya bulunmasın, işin son durumu, yapı denetim görevlisi tarafından düzenlenecek bir tutanakla tespit edilir ve idareye iletilir,*

b) *Kabul komisyonunun tespit ettiği eksiklikler, belirlenen sürede yüklenici tarafından*

giderilmezse bu sürenin bitiminden sonra eksikliklerin giderilmesine kadar geçecek her gün için, giderilecek eksikliklerin durumuna göre sözleşmesinde günlük gecikme cezası olarak yazılan miktarın belli bir oranında günlük ceza uygulanır ve geçici kabul tarihi kusur ve eksikliklerin giderilmesi tarihine ertelenir. Ancak bu gecikme otuz günü geçtiği takdirde idare, yüklenici hesabına eksiklerin giderilmesini kendisi yaptırabilir. Bu takdirde de eksikler tamamlanıncaya kadar ceza uygulaması devam eder ve kabul tarihi ertelenir,

c) Kabul komisyonu işi kabule uygun gördüğü takdirde, geçici kabul tutanağı düzenlenir ve bu tutanağı komisyon üyeleri ile birlikte yüklenici veya vekili de imzalar.

... ”

hükümlerine yer verilmiştir.

Yapılan incelemelerde; Planetaryum Sanal Gerçeklik Küresi İnşaatı Yapım İşinin 2017 yılında KDV dahil 12.331.000,00 TL bedelle ihale edildiği, süre uzatımları dahil 05.02.2019 yılında tamamlandığı, 20.03.2019 tarihinde toplanan Geçici Kabul Komisyonu tarafından söz konusu yapım işindeki eksikliklerinin tamamlanması için yükleniciye 30 gün süre verildiği anlaşılmıştır. Bu süre sonunda belirlenen eksiklikler yüklenici tarafından yerine getirilmediği gibi idarece de söz konusu eksikliklerin yüklenici nam ve hesabına giderilmediği görülmüştür. İşin geçici kabulü 25.04.2022 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Planetaryum Sanal Gerçeklik Küresi 2019 yılı şubat ve mart aylarında sistemi test amaçlı olarak kullanıma açılmış, 2621 ziyaretçi kabul edilmiş ve resmi açılışı 29.03.2019 tarihinde yapılmıştır. Burada astronomi ve uzay bilimleri, tıp-biyoloji, kimya, fizik eğitimleri ile görüntülü konferanslar verilebilmektedir. 2019 yılında toplam 10431 kişinin ziyaret ettiği küre 2020 yılında pandemi nedeniyle faaliyetleri sonlandırılmıştır. İlgili yapının 2020 yılı sonrasında gayri faal olarak bırakıldığı ve 2023 yılında ise yardım malzemeleri, erzak ve kullanılmayan büro eşyaları için depo olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Özel imalatların ve malzemelerin kullanıldığı söz konusu eserin teknolojisi düşünüldüğünde ve yıpranma payı da göz önüne alındığında gün geçtikçe ekonomik ömrünün azaldığı görülmüştür.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespitler uyarınca gerekli işlemlerde bulunulacağı bilgisi verilmiştir.

Sonuç olarak maliyet bedeli 2023 yılı itibariyle güncellendiğinde yaklaşık 75.000.000,00 TL olan Planetaryum Sanal Gerçeklik Küresinin kullanım amacı dışında atıl tutulması ve depo olarak işletilmesi kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli olarak kullanılmadığı şeklinde değerlendirilmektedir.

BULGU 17: Bütün Riskler (All Risk) Sigorta Poliçeleri Hakkında Mevzuat Hükümlerine Uyulmaması

Kurum tarafından yürütülen yapım işlerinde yükleniciler tarafından yaptırılması gereken bütün riskler (All Risk) sigorta poliçelerinde aşağıdaki hatalı hususlar tespit edilmiştir.

A. All Risk Sigorta Poliçelerinin Zeyilname ile Güncellenmemesi

Kurumun taahhüdü altında bulunan yapım işlerinde iş artışı ve süre uzatımı verilmesine rağmen all risk sigorta poliçelerinin güncellenmediği görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 9'uncu maddesinde; yüklenicinin, işyerlerindeki her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ile sözleşme konusu iş için, işin özellik ve niteliğine göre ihale dokümanında belirtilen şekilde, işe başlama tarihinden geçici kabul tarihine kadar geçen süre içinde oluşabilecek deprem, su baskını, toprak kayması, fırtına, yangın gibi doğal afetler ile hırsızlık, sabotaj gibi risklere karşı, geçici kabul tarihinden kesin kabul tarihine kadar geçecek süreye ilişkin ise kapsamı ihale dokümanında belirtilen genişletilmiş bakım devresi teminatını içeren sigorta yaptırmak zorunda olduğu hüküm altına alınmıştır.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin 9'uncu maddesinin ikinci fıkrasında; sigortaya esas alınacak bedelin, işin kendisi için sözleşme bedeli, her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ve benzeri için ise piyasa rayiçlerine göre hesaplanan bedeller olduğu, ödenen toplam hakediş tahakkuk tutarının (fiyat farkları dahil) poliçedeki sigorta bedelini aşması ve/veya poliçede öngörülen sigorta bitiş tarihinin süre uzatımı veya cezalı çalışma sebebiyle aşılması hallerinde, zeyilname ile sigorta bedelinin artırılması ve/veya sigorta süresinin uzatılmasının zorunlu olduğu ifade edilmiştir.

Kurum tarafından ihale edilen ve sözleşmeye bağlanan yapım işlerine ilişkin yapılan incelemelerde, iş artışı ve süre uzatımı verildiği halde sigorta poliçelerinin bazı yapım işlerinde tutar bakımından bazılarında ise süre bakımından zeyilname ile güncellenmediği tespit edilmiştir.

B. Bazı Yapım İşlerinde “İnşaat Sigortası (Bütün Riskler)” Poliçesinde Yüzde İki'den Fazla Muafiyet Uygulanması

Bazı Yapım İşlerinin “İnşaat Sigortası (Bütün Riskler/All Risk)” poliçelerindeki risk unsurlarına %2 (yüzde iki) oranından fazla muafiyet uygulandığı görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "İş ve işyerinin sigortalanması" başlıklı 9'uncu maddesinde; yapım işlerinde yüklenicinin ihale dokümanında belirtilen süre ve şartlara uygun olarak işyerlerindeki her türlü araca-gerece, malzemeye ve oluşabilecek deprem, su baskını, toprak kayması, fırtına, yangın gibi doğal afetler ile hırsızlık, sabotaj gibi risklere karşı sigorta yaptırmasının zorunlu olduğu belirtilmiştir.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "İş ve işyerlerinin korunması ve sigortalanması" başlıklı 9'uncu maddesinin üçüncü fıkrasında; sigorta poliçesinde tüm riskler için uygulanabilecek muafiyet oranının azami %2 olduğu; deprem, sel, su baskını, toprak kayması ve terör riskleri için uygulanabilecek koasürans oranının azami %20 olduğu; bunun dışında kalan riskler için koasürans uygulanmayacağı; muafiyet ve koasürans kısmına isabet eden hasarların karşılanmasının yüklenicinin sorumluluğunda olduğu belirtilmiştir.

İnşaat sigortası poliçesinde muafiyet oranlarının %2 (yüzde iki) oranından fazla olması yüklenicinin nihai sorumluluğunu ortadan kaldırmamaktadır. Yüklenici, olağanüstü hallerin/doğal afetlerin iş yerlerinde ve yapılan işlerde meydana getireceği zararlar için idareden bir bedel isteyememektedir. Ancak bu zararlardan meydana gelecek gecikmeler için idarece yükleniciye gerekli ek süre verilmektedir.

Yapılan incelemede, bazı yapım işlerinde mevzuata aykırı olarak bütün risk sigortaları kapsamında yer alan kalemlerde %2'den fazla muafiyet uygulandığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, inşaat sigortasının (Bütün Riskler/All Risk) temel amacı yükleniciyi korumak ve işin zamanında yapılmasını temin ederek, kamu kaynağının kullanımında etkinliği sağlamaktır. Dolayısıyla bu amaç ve yukarıda bahsi geçen mevzuat hükümleri kapsamında hareket edilmesi hem kamu hizmetinin sürekliliğini sağlayacak hem de istenmeyen risk unsurlarının gerçekleşmesi durumunda sigortacı-sigortalı-idare ve 3. kişiler arasında oluşabilecek hukuki ve mali ihtilafları önleyecektir. Bu nedenle, yapım işlerinin inşaat sigortası (Bütün Riskler/All Risk) poliçelerindeki bazı risk unsurlarına azami %2 oranında muafiyet uygulanmalıdır.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespitler uyarınca gerekli işlemlerde bulunulacağı bilgisi verilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve açıklamalar çerçevesinde, işyeri ve diğer kıymetlerin sigortalanması konusunda mevzuatın öngördüğü durumlarda poliçelerin, zeyilname ile güncellenmesi ve öngörülen riskleri karşılaması gerekmektedir. Bu nedenle, yapım işlerinin inşaat sigortası (Bütün Riskler/All Risk) poliçelerindeki bazı risk unsurlarına azami %2 oranında muafiyet uygulanmalıdır.

BULGU 18: Muhtelif İhtiyaçların Parçalara Bölünerek Doğrudan Teminle Karşılanması

İhale yapılmak suretiyle karşılanması gereken mal ve hizmet alımlarının, doğrudan temin parasal sınırının altında kalacak şekilde parçalara bölünerek gerçekleştirildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 5'inci maddesinde; ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanması gerektiği, bu Kanun'a göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel usuller olduğu; 22'nci maddesinin (d) bendinde, 2023 yılında büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idarelerin 431.810,00 TL, diğer idarelerin 143.845,00 TL'yi aşmayan ihtiyaçları için doğrudan temin usulüne başvurulabileceği belirtilmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin 22.5'inci maddesinde, Kanun'un 19'uncu maddesine göre açık ihale usulü ile temini gereken ihtiyacın, öngörülen parasal sınırların altında kalacak şekilde, adet bazında veya aynı ihale konusu içinde yer alabilecek nitelikteki mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin, kalemlere veya gruplara bölünmek suretiyle 22'nci maddenin (d) bendi kapsamında temininin 4734 sayılı Kanun'un temel ilkelerine aykırılık teşkil ettiği ifade edilmiş, bu yöndeki uygulamaların ilgililer açısından sorumluluk doğuracağı hususu da dikkat edilmesi gereken bir başka konu olarak vurgulanmıştır.

Doğrudan teminle yapılan alımların incelenmesi sırasında; aynı ihale içinde yer alabilecek nitelikteki ihtiyaçların, birbirine yakın tarihlerde parçalara bölünerek temin edildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, bulguda belirtilen hususlara gereken özenin gösterileceği ifade edilmiştir.

Doğrudan temin yöntemine ilişkin düzenlemeler, sınır değerinin altındaki günlük ihtiyaçların hızlı şekilde karşılanması ile ekonomik olarak karşılanması arasında denge kurmayı esas almaktadır. Bu nedenle, Kanun'da belirlenen sınır değerlerin üzerindeki ihtiyaçların yine Kanun'da düzenlenen ihale yöntemleriyle karşılanması kamu kaynaklarının etkili, verimli ve ekonomik kullanılması açısından önem arz etmektedir.

BULGU 19: Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal Alımlarında Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması

Belediye tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun parasal sınırlara tabi doğrudan temin (22/d) ve pazarlık usulü (21/f) maddelerine göre yapılan mal alımlarında, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan bütçe ödeneklerinin %10'luk sınırının aşıldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kanun'un "İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar" başlıklı 62'nci maddesinin (1) bendinde; "*Bu Kanunun 21 ve 22 nci maddelerindeki parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamaz.*" hükmü yer almaktadır.

Anılan Kanun'un "Pazarlık usulü" başlıklı 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde idarelerin yaklaşık maliyeti 1.439.543,00 TL'ye kadar olan mamul mal, malzeme veya hizmet alımlarını pazarlık usulü ile temin edebileceği; "Doğrudan temin" başlıklı 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde ise büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idarelerin 431.810,00-TL'yi, diğer idarelerin 143.845,00 TL'yi aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeye ilişkin alımlarını ilan yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temini usulü ile karşılanabileceği belirtilmektedir.

Buna göre, Kanun kapsamındaki kurum ve kuruluşlar, gerek 21'inci maddenin (f) bendi, gerekse temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeye ilişkin alımlar hariç 22'nci maddenin (d) bendi kapsamında yapacakları harcamalarda, bütçelerine bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadan aşamayacaklardır.

31.12.2020 tarih ve 31351 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 62'nci maddesinin (1) Bendi Kapsamında Yapılacak Başvurulara İlişkin Tebliğ" in "Genel esaslar" başlıklı 4'üncü maddesinin 2'nci fıkrasında; Kanun'un 62'nci maddesinin (1) bendine göre, Kanun kapsamında yer alan ve bütçe sahibi olan kamu idarelerinin; Kanun'un gerek 21'inci maddesinin (f) bendi, gerekse temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeye ilişkin alımlar hariç 22'nci maddesinin (d) bendi kapsamında yapacakları harcamalarda, bütçelerine bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unu Kurulun uygun görüşü olmadan aşamayacağı, bu oran aşılarak Kuruma yapılan başvuruların reddedileceği, 3'üncü fıkrasında ise Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ve 22'nci maddesinin (d) bendine göre ihtiyaçların temininde bütçe sahibi olan kamu idareleri tarafından, yıllık bütçelerine bu

amaçla konulan toplam ödenek tutarının dikkate alınacağı; mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine bu amaçla konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı %10 oranının hesaplanacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ile 22'nci maddesinin (d) bendi kapsamında yapılan mal alımlarında bütçeye bu amaçla konulan ödeneklerinin %10'unun, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aşıldığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, bulguda belirtilen hususlara gereken özenin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Kurum tarafından 2023 yılı içerisinde 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ile 22'nci maddesinin (d) bendi kapsamında gerçekleştirilen mal alımlarında, bütçeye bu amaçla konulan ödeneğin %10'u tutarındaki sınır aşılmadan önce 4734 sayılı Kanun ve ilgili Tebliğ'e göre Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınması gerekmektedir.

BULGU 20: Kaçak Yapı ile Mücadelede İmar Mevzuatında Yer Alan Yaptırımların Etkin Bir Şekilde Uygulanmaması

Belediye sınırları içerisinde bulunan ve imar mevzuatına aykırı bir şekilde inşa edilen yapılara ilişkin yaptırım hükümlerinin etkin bir şekilde uygulanmadığı görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun "Yapı ruhsatı" başlıklı 21'inci maddesinde, aynı Kanun'un 26'ncı maddesinde gösterilen istisnalar hariç her türlü inşaat yapımının ilgisine göre belediye veya valiliklerden alınacak yapı ruhsatına tabi olduğu, "Ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı olarak başlanan yapılar" başlıklı 32'nci maddesinde, istisnalar dışında ruhsat alınmadan yapıya başlanması, kaçak yahut ruhsat ve eklerine aykırı yapı yapılması durumunda mevcut yapının yerel idarelerce yıktırılacağı ve yıkım masraflarının yapı sahibinden tahsil edileceği, yapı tatil tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren bir ay içinde yapı sahibi tarafından yapının ruhsata uygun hale getirilmediğinin veya ruhsat alınmadığının ilgili idaresince tespit edilmesine rağmen iki ay içinde hakkında yıkım kararı alınmayan yapılar ile hakkında yıkım kararı alınmış olmasına rağmen altı ay içinde ilgili idaresince yıkılmayan yapıların Bakanlıkça yıkılabileceği, "İdari müeyyideler" başlıklı 42'nci maddesinde, imar mevzuatına aykırılık teşkil eden fiil ve hallerin tespit edildiği tarihten itibaren on iş günü içinde idare encümenince sorumlular hakkında idari para cezası uygulanacağı ifade edilmiştir.

Kaçak yapı ile mücadele ve sağlıklı kentleşme konusunda 3194 sayılı İmar Kanunu ile belediyelere önemli görev ve sorumluluklar yüklenmiştir. Belediyeler, kamuoyunda “kaçak yapı” olarak bilinen İmar Kanunu’na aykırı inşa edilmiş yapılaşma ile mücadele edebilmek için gerekli yaptırım gücüne sahip kamu tüzel kişileridir.

Kaçak yapı ve gerçekleşen yıkım sayılarını gösteren aşağıdaki tablodan da anlaşılacağı üzere Belediyenin uyguladığı yıkım politikası çerçevesinde Encümenle yıkılması kararlaştırılan mevcut yapı stokunun bu yaklaşımla eritilmesinin mümkün olmadığı, bu durumun ise önemli riskleri beraberinde getirdiği görülmektedir.

Tablo 8: Kaçak Yapılar Hakkında Bilgiler

Yıl	Düzenlenen Yapı Tatil Zaptı (Adet)	Yıkım Kararı Verilen Yapı S. (32. M)	İdari Para Cezası Verilen Yapı Say. (42. M)	Ruhsata Bağlanan Yapı Say.	Yapı Kayıt Belgesi Alınan Yapı S.	Yıkılan Yapı Sayısı	Yıkılma-yan Yapı Sayısı	Suç Duyurusu Sayısı
2023	115	64	112	11	0	4	108	64

Tablo 9: Yıllar İtibarıyla İmar Para Cezaları Ve Tahsilatları

İmar Para Cezaları			
Yıllar	Tahakkuk	Tahsilât	Oran (%)
2023	13.437.203,85	2.279.313,14	17

3194 sayılı Kanun’un 32’nci maddesi gereğince bu yapıların altı ay içinde Belediye tarafından yıkılması gerekmektedir. Ancak yapılan incelemede, günümüze kadar bu süre içerisinde yıkılmayan yapıların yıkımı için Bakanlık nezdinde bir girişimde bulunulmadığı görülmektedir.

Kamu İdaresi cevabında, ilgili mevzuata yer verilmiş ve faaliyet süreçleri hakkında bilgi verilmiştir.

Bu itibarla, yukarıdaki mevzuatta belirtildiği şekilde kaçak yapı ile etkin mücadeleye yönelik gerekli kontrol ve yaptırımların uygulanması gerekmektedir.

BULGU 21: Belediyenin Stratejik Planında Depremle İlgili Amaç, Hedef ve Stratejilere Yer Verilmemesi

Kocaeli ilinin 1. derece deprem kuşağında yer almasına rağmen belediyenin stratejik planında buna ilişkin yeterli sayıda amaç, hedef ve stratejinin belirlenmediği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Acil durum plânlaması" başlıklı 53'ncü maddesinde: "Belediye; yangın, sanayi kazaları, deprem ve diğer doğal afetlerden korunmak veya bunların zararlarını azaltmak amacıyla beldenin özelliklerini de dikkate alarak gerekli afet ve acil durum plânlarını yapar, ekip ve donanımı hazırlar. Acil durum plânlarının hazırlanmasında varsa il ölçeğindeki diğer acil durum plânlarıyla da koordinasyon sağlanır ve ilgili bakanlık, kamu kuruluşları, meslek teşekkülleriyle üniversitelerin ve diğer mahallî idarelerin görüşleri alınır. Plânlar doğrultusunda halkın eğitimi için gerekli önlemler alınarak ikinci fıkrada sayılan idareler, kurumlar ve örgütlerle ortak programlar yapılabilir. Belediye, belediye sınırları dışında yangın ve doğal afetler meydana gelmesi durumunda, bu bölgelere gerekli yardım ve destek sağlayabilir." hükmüne yer verilmiştir. Buna göre; afet zarar ve riskleri azaltmak, afet ve acil durum planlarını yapmak, ekip ve donanımları hazırlamak ve halkı eğitmek belediyenin görevleri arasında sayılmıştır.

İzmit Belediyesi 2020-2024 Stratejik Planında "Tehditler" ve "Tespitler" bölümlerinde Kocaeli ilinin 1. derece deprem kuşağında bulunduğu belirtilmiştir. Söz konusu planda deprem müzesinin faaliyetlerinin yürütülmesi hedefi dışında doğrudan depreme ilişkin herhangi bir amaç, hedef ve strateji belirlenmediği gibi bu konuda yeterli çalışmaların da gerçekleştirilmediği görülmüştür.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespitler uyarınca gerekli işlemlerde bulunulacağı bilgisi verilmiştir.

Bu itibarla; Belediye Kanunu ile diğer mevzuatlarda belediyenin görevleri arasında bulunan depreme ilişkin olarak stratejik planda amaç, hedef ve stratejilerin belirlenmesi ve gerekli bütün tedbirlerin alınması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 22: Kurum Misyonunun ve Vizyonunun Stratejik Plan İlkelerine Uygun Şekilde Belirlenmemesi

Kurum misyon ve vizyonunun, Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzunda belirtilen ilkelere uygun ve stratejik planlamaya yön verici bir içerikle hazırlanmadığı tespit edilmiştir.

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından 2021 yılında yayımlanan Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzunun;

"Miyon" başlıklı 4.A maddesinde özetle:

“Miyon bir idarenin var oluş sebebidir. İdarenin ne yaptığını, nasıl yaptığını ve kimin için yaptığını açıkça ifade eder. Stratejik plana temel teşkil eden miyon bildirim, idarenin sunduğu tüm hizmetler ile gerçekleştirdiği tüm faaliyetleri kapsayan bir şemsiye kavramdır. Miyon ifadesinin; idarenin yasal yetkisini yansıtmayı, sunmakla yükümlü olduğu hizmetleri belirtmesi ve kuruluşun kaynakları ile tutarlı olması gerekir.”

"Vizyon" başlıklı 4.B maddesinde ise:

“Vizyon idarenin geleceğini sembolize eden genel amacdır. Vizyon bildirim, stratejik planın kapsadığı zaman diliminin de ötesinde, uzun vadede idarenin gerçekleştirmek istediklerini ve ulaşmak istediği yeri yansıtacak bir şekilde belirlenir.”

Vizyon bildirim oluşturulurken;

“- Çevremizle birlikte başarıyı elde etmek için toplumsal düzeyde hangi sonuçlara ulaşmak istiyoruz? (Toplumsal perspektif)

- Faaliyet gösterilen sektörde neyi başarmak istiyoruz? (Sektörel perspektif)

- Paydaş düzeyinde neyi başarmak istiyoruz? (Paydaş perspektifi)

- Nasıl bir idare istiyoruz veya idare düzeyinde neyi başarmak istiyoruz? (Kurumsal perspektif) sorularına cevap verilmesi gerekir.”

açıklamaları yer almaktadır.

Uygulamada Kurumun miyonu:

“İyi, eşit ve adil hizmet almanın herkesin hakkı olduğunu düşünüyoruz. Sosyal belediyeçilik anlayışımız ile yaşamın her alanına dokunarak insanları gülümsetmek için çalışıyoruz.” şeklinde,

Kurum vizyonu ise:

“Yaşamak için tercih edilen İzmit, hizmetleri ile gülümseten belediye” şeklinde belirlenmiştir.

Kurum miyonunun idarenin yasal yetkisini ve sunmakla yükümlü olduğu hizmetleri belirtmemesi, vizyon beyanının da uzun vadede hangi temel hizmet alanına ne düzeyde bir

erişim gerçekleştirileceğine yönelik bir izah getirmemesi nedenleriyle yönetsel fonksiyonlarını ve stratejik plana rehberlik etme işlevlerini sağlayamadıkları anlaşılmaktadır.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespitler uyarınca gerekli işlemlerde bulunulacağı bilgisi verilmiştir.

İdarenin kaynaklarını öncelikli amaçlarına, etkili şekilde yönlendirilmesinde kritik yönetim araçlarını teşkil eden kurumsal misyon ve vizyonunu ilkelerine uygun şekilde belirlemesi gerekmektedir.

BULGU 23: Kadınlar ve Çocuklar İçin Konukevleri Açılmaması

İdare tarafından 5393 sayılı Belediye Kanunu ile öngörülen kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak yükümlülüğünün yerine getirilmediği belirlenmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun, "Belediyenin görev ve sorumlulukları" başlıklı 14'üncü maddesinde; "... *Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorundadır. Diğer belediyeler de mali durumları ve hizmet önceliklerini değerlendirerek kadınlar ve çocuklar için konukevleri açabilirler. ...*" hükmü yer almaktadır.

İnsan haklarına dayalı, toplumsal eşitliğe duyarlı ve sosyal devlet ilkesine uygun bir belediyeçilik anlayışının gereği olarak kadın ve çocukların himayesine yönelik faaliyetlere daha fazla ağırlık verilmesi 5393 sayılı Kanun hükümleri gereği İdarece gözetilmesi gereken bir yükümlülük niteliği taşımaktadır.

Uygulamada ise İzmit ilçesinin demografik büyüklüğü bağlamında yasal olarak kadın ve çocuk konukevleri açılması gerekirken bu konuya yönelik herhangi bir faaliyette bulunulmadığı anlaşılmaktadır.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespitler uyarınca gerekli işlemlerde bulunulacağı bilgisi verilmiştir.

Bu itibarla, ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde kadınlara ve çocuklara yönelik konukevlerinin açılması için gerekli çalışmaların yapılması uygun olacaktır.

BULGU 24: Hayvan Bakımevleri Kurulmasına Yönelik Mevzuat Hükümlerinin Yerine Getirilmemesi

Belediye tarafından sahipsiz, hasta ya da tehlike arz eden hayvanların korunması, bakım ve rehabilitasyonunun sağlanması için hizmet sunacak hayvan bakımevlerinin kurulmadığı görülmüştür.

14.07.2021 tarihli ve 31541 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 7332 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu İle Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 13’üncü maddesi ile 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu’na eklenen “Belediyelerin sorumluluğu” başlıklı Ek 1’inci maddesinde;

“Büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri ve nüfusu yirmi beş bini aşan büyükşehir ilçe belediyeleri ile diğer belediyeler, sahipsiz veya güçten düşmüş ya da tehlike arz eden hayvanların korunması ve bakımının yapılması ile rehabilitasyonunun sağlanması amacıyla hayvan bakımevleri kurar.

Birinci fıkrada belirtilen hayvanlar, ilgili belediyeler tarafından hayvan bakımevine götürülür. Hayvan bakımevi kurma zorunluluğu olmayan belediyeler ise sorumluluk alanındaki bu hayvanları en yakın hayvan bakımevine götürür. Rehabilite edilen hayvanlar Bakanlıkça oluşturulan veri tabanına kaydedilir. Rehabilitasyon süreci tamamlanan hayvanların, bakımevine getiren belediye tarafından öncelikle alındıkları ortama bırakılmaları esastır.

Rehabilite edilmemiş sahipsiz köpekler, belediyelerce hayvan bakımevlerinde veya geçici ünitelerde kısırlaştırılarak veri tabanına kaydedilir. Geçici ünitelerde yapılan kısırlaştırmalar sonrasında, köpekler alındıkları ortama bırakılmadan önce sağlıklarına kavuşmaları için gerekli tedbirler alınır. Bakanlık da bu kapsamdaki köpeklerin kısırlaştırılmasına her türlü yardımda bulunur.” denilmektedir.

7332 sayılı Kanun'un 16'ncı maddesi ile 5199 sayılı Kanun'a eklenen geçici 4'üncü maddede de;

“Büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri ve nüfusu yetmiş beş bini aşan belediyeler 31/12/2022, diğer belediyeler ise 31/12/2024 tarihine kadar ek 1 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen hayvan bakımevlerini kurmakla yükümlüdür.

Belediyeler bu madde yürürlüğe girdikten sonra üç yıl süreyle birinci fıkraya gereğince hayvan bakımevleri kurmak ve rehabilitasyon işlemlerini gerçekleştirmek için kesinleşmiş en son bütçe gelirlerinin binde beşi oranında kaynak ayırır.

Bu oran büyükşehir belediyelerinde binde üç olarak uygulanır. Bu fıkra uyarınca ayrılan ödenekler başka bir amaç için kullanılamaz.” hükmüne yer verilmiştir.

12.05.2006 tarih ve 26166 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Hayvanların Korunmasına Dair Uygulama Yönetmeliği’nin “Belediyelerin alacağı tedbirler” başlıklı 7’nci maddesinde; sahipsiz veya güçten düşmüş hayvanların toplatılması, rehabilitasyonunun ve bakımının (aşısının yapılması, kısırlaştırılması) yapılması, bakımı yapılan hayvanların kayıt altına alınması, ilgili hayvanların sahiplendirilmesi, geçici hayvan bakım evlerinin yönetilmesi, bakım ve onarımının yapılması, sahipli hayvanların kayıtlarının tutulması ile hayvan sahiplerine verilecek eğitimlerin organize edilmesi ve yerel hayvan koruma görevlilerine eğitim verilmesi ile ilgili belediyelerin görevleri belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, Belediyenin sokak hayvanları için bir bakımevine sahip olmadığı, Belediyenin bu ihtiyacın karşılanmasına yönelik yükümlülüklerini yerine getirmek üzere 2022 yılından bu yana bakımevi yapılmak üzere yer tahsis edilmesi, su ve elektrik altyapısının temini gibi birtakım girişimlerde bulunmakla beraber henüz sokak hayvanlarının bakım ve rehabilitasyonu ile ıslahı için tamamlanarak hizmete başlayan bir bakımevinin bulunmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespitler uyarınca gerekli işlemlerde bulunulacağı bilgisi verilmiştir.

Sokak hayvanlarının bakımı, rehabilitasyonu ve ıslahı için belediyelerin yerine getirmekle sorumlu bulunduğu hususlarda, 5199 sayılı Kanun hükümlerine uygun tedbirlerin uygulamaya geçirilmesi gerekmektedir.

BULGU 25: Sayıştay Denetim Raporunun Belediye Meclisine Sunulmaması

Sayıştay Denetim Raporlarının bilgi ve gereğinin yapılması için belediye başkanı tarafından belediye meclisine sunulmadığı ve dolayısıyla denetim sonuçları hakkında belediye meclisinin bilgilendirilmediği görülmüştür.

Konuya ilişkin düzenlemeye bakıldığında; 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “Denetimin kapsamı ve türleri” başlıklı 55’inci maddesinde, belediyelerde iç ve dış

denetimlerin yapılacağı ve denetimlere ilişkin sonuçların kamuoyuna açıklanarak meclisin bilgisine sunulacağı hüküm altına alınmıştır.

Dış denetim görevini ifa eden Sayıştay Başkanlığı tarafından 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 37'nci maddesi gereği yürürlüğe konulan Sayıştay Denetim Yönetmeliği'nin "Denetim Raporları" başlıklı 35'inci maddesi gereğince; Rapor Değerlendirme Kurulunca görüş verilen mahalli idarelere ait denetim raporları ilgili mahalli idarelerin meclislerine bilgi ve gereği için gönderilmelidir. Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre, mahalli idarelerin denetimleri sonucunda düzenlenen denetim raporlarının, bilgi edinilmesi ve gereğinin yapılması için belediye başkanı tarafından belediye meclisine sunulması gerekmektedir.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespitler uyarınca gerekli işlemlerde bulunulacağı bilgisi verilmiştir.

Yapılan inceleme neticesinde, Sayıştay Denetim Raporlarının Belediye Meclisine sunulmadığı tespit edilmiştir. Bu itibarla mevzuat hükümleri doğrultusunda Sayıştay Denetim Raporu'nun Belediye Meclisine sunulması, gündeme alınması ve rapor maddelerinin görüşüldüğünün tutanaklarda yer alması gerekmektedir.

BULGU 26: İklim Değişikliği İle Mücadeleye Yönelik Çalışmaların Etkili Şekilde Yerine Getirilmemesi

İdarece iklim değişikliği ile mücadele konusunda oluşturulan müdürlük bünyesinde çalışma usul ve esaslarına ilişkin hukuki düzenlemenin ve bu alanda uygulanabilir projeler yürütülmesine yönelik bir eylem planının hazırlanmadığı belirlenmiştir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca hazırlanan Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik kapsamında iklim değişikliği ile mücadele ve sıfır atık uygulamalarının kalıcı hale gelmesi için nüfusu 50 binin üzerinde olan belediyelere "İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Müdürü" kadro unvanı verilmiş ve bu birimlerin kurulması zorunlu hale getirilmiştir.

Çeşitli belediyelerce konuya ilişkin çıkarılan yönetmeliklerde İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Müdürlüğü görev alanlarının belirlenerek diğer görevlerle birlikte yerelde iklim değişikliği ile mücadelenin yaygınlaştırılmasına yönelik kurumsal ve kentsel kapasitenin geliştirilmesi konusunda uygulanabilir projelerin hazırlanması amaçlanmaktadır.

İzmit Belediyesi bünyesinde de 10/05/2022 tarih ve 48 sayılı Belediye Meclis Kararıyla; İzmit Belediyesi bünyesinde İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Müdürlüğünün kurulmasına ve İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Müdürü atanmasına karar verilmiştir.

Müdürlük faaliyetlerine ilişkin olarak 1 müdür, 4 teknik personel, 2 zabıta, 3 şoför ve 8 işçi olmak üzere toplam 18 personel görevli bulunmaktadır. 2023 yılı uygulamaları zarfında Müdürlükçe sıfır atık konusuna yönelik ambalaj atığı, tekstil atığı, elektronik atık, atık pil ve atık bitkisel yağ toplanması gibi muhtelif çalışmalar yapılmakla beraber İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Müdürlüğünün temel görev, yetki ve sorumluluk alanları ile çalışma usul ve esaslarının tayinine ilişkin bir yönetmelik düzenlenerek yürürlüğe girmesine yönelik bir çalışmada bulunulmamıştır.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespitler uyarınca gerekli işlemlerde bulunulacağı bilgisi verilmiştir.

İzmit Belediyesinin İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Müdürlüğü faaliyetlerinin verimli ve etkili bir şekilde yürütülmesini teminen görev, yetki ve sorumluluklarının çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenmesi gerekli görülmektedir.

BULGU 27: Afet İşleri Müdürlüğü Görev Alanına Yönelik Düzenleme ve Planlama Çalışmalarının Yapılmaması

İzmit Belediye Meclisi tarafından 04.07.2023 tarihinde ihdas edilen Afet İşleri Müdürlüğü bünyesinde afetle mücadeleye yönelik çalışma usul ve esaslarına ilişkin hukuki bir düzenlemenin ve bu alanda uygulanabilir projeler yürütülmesine yönelik bir eylem planının hazırlanmadığı belirlenmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Acil durum plânlaması" başlıklı 53'üncü maddesinde: "*Belediye; yangın, sanayi kazaları, deprem ve diğer doğal afetlerden korunmak veya bunların zararlarını azaltmak amacıyla beldenin özelliklerini de dikkate alarak gerekli afet ve acil durum plânlarını yapar, ekip ve donanımı hazırlar.*" hükmü yer almaktadır.

09.04.2023 tarihli ve 32158 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" gereğince İzmit Belediyesinin de içerisinde bulunduğu C-15 grubundaki Belediyelere "Afet İşleri Müdürü" eklenmiş ve 04.07.2023 tarihli ve 54 sayılı İzmit Belediye Meclisi tarafından alınan karar ile Afet İşleri Müdürlüğünün kurulmasına ve müdür atanmasına karar verilmiştir. Müdürlük bünyesinde bir birim müdürü dışında 2 personel olmak üzere toplam 3 personel görevli bulunmakta olup, Afet

İşleri Müdürlüğünün görev, yetki ve sorumluluklarına yönelik geçen süre zarfında herhangi bir yönetmelik düzenlemesi çıkarılmadığı belirlenmiştir.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespitler uyarınca gerekli işlemlerde bulunulacağı bilgisi verilmiştir.

Kurumsal bir işleyiş çerçevesinde, görev, yetki ve sorumlulukların açık bir şekilde tanımlanarak faaliyetlerin belirlenen düzenlemelere uygun olarak yürütülmesi zaruridir. Bu itibarla, birim yönetmeliğinin ivedilikle düzenlenerek 5393 sayılı Kanun'un 18'nci maddesinin m bendi uyarınca belediye meclisi kararıyla yürürlüğe konulması, ayrıca mevcut müdürlüklerin görev ve çalışma yönetmelikleri ile stratejik plan ve programların yeni birimlerin kurulmasıyla ortaya çıkan değişikliklere göre güncellenmesi gerekmektedir.

BULGU 28: Kamuoyuna Açıklanması Zorunlu Bilgi, Belge, Karar ve Raporların Belediyenin İnternet Sitesinde Yayımlanmaması

İdarenin ilgili mevzuat hükümleri uyarınca kamuoyuna açıklaması gereken muhtelif bilgi, belge, karar ve raporları resmî internet sitesinde yayınlamadığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu düzenlemeleri çerçevesinde herkes, ikamet ettiği beldenin hemşehrisi olup, belediye karar ve hizmetlerine katılma, belediye faaliyetleri hakkında bilgilendirme ve belediye idaresinin yardımlarından yararlanma haklarına sahiptir. Kanun'un hemşehrilik hukukuna ilişkin düzenlemelerine göre, belediye sınırları içinde oturan, bulunan veya ilişkisi olan her şahıs, belediyenin kanunlara dayanan kararlarına, emirlerine ve duyurularına uymakla ve belediye vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarını ödemekle yükümlü tutulmuştur.

Bu nedenle belediye nezdindeki hakların takip edilebilmesi ve yükümlülüklerin tam ve eksiksiz yerine getirilebilmesi için belediye faaliyetleri konusunda uygun şekilde bilgilendirme yapılması son derece önemlidir.

Bunun yanı sıra 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun mali saydamlıkla ilgili düzenlemeleri, idareleri mali yönetim ve kontrol süreçleriyle ilgili olarak kamuoyuna açıklama yapmakla ve bunların ulaşılabilir olmalarını sağlamakla yükümlü tutmaktadır.

Ayrıca 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu ile tanınan bilgi edinme hakkı ile kişiler, kurum ve kuruluşların kayıtlarında bulunan bilgi ve belgeleri talep edebilirken; bilgi edinme

hakkının etkin olarak kullanılabilmesi ve bilgi edinme başvurularından kaynaklanan iş yükünün en aza indirilebilmesi amacıyla kurum ve kuruluşların bazı bilgi ve belgeleri de bilgi iletişim teknolojilerini kullanmak suretiyle kamuoyunun bilgisine sunmaları gerekmektedir.

Anılan mevzuat hükümleri doğrultusunda İdarenin resmî internet sitesi ile ilgili olarak, aşağıda yer alan hususlar değerlendirilmiştir:

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun “Malî saydamlık” başlıklı 7'nci maddesinin “*Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında denetimin sağlanması amacıyla kamuoyu zamanında bilgilendirilir. Bu amaçla; ... Hükümet politikaları, kalkınma planları, yıllık programlar, stratejik planlar ile bütçelerin hazırlanması, yetkili organlarda görüşülmesi, uygulanması ve uygulama sonuçları ile raporların kamuoyuna açık ve ulaşılabilir olması (.) zorunludur.*” hükmü gereğince kamu idarelerinin yıllık programlarının, stratejik planlar ile bütçelerinin, uygulanması ve uygulama sonuçlarının ve raporlarının kamuoyuna açık ve ulaşılabilir olması gerekmektedir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin “Mali raporlamada süreler” başlıklı 327'nci maddesinin 1'inci fıkrasında;

“*Bilanço, faaliyet sonuçları tablosu ve nakit akış tablosu dışındaki mali tablolar aylık dönemler itibarıyla takip eden ayın sonuna kadar, bilanço, faaliyet sonuçları tablosu ve nakit akış tablosu ise yıllık dönemler itibarıyla takip eden yılın Nisan ayı sonuna kadar hazırlanır ve elektronik ortamda yayımlanır.*” hükmü yer almış, Yönetmelik'in 311'inci maddesinde ise; “*Kapsama dâhil kamu idarelerinin mali hizmetler birim yöneticileri, mali raporlama kapsamındaki mali tabloların belirlenen standartlara uygun olarak hazırlanmasından; üst yöneticiler de bu hususları gözetmekten ve belirlenen süreler içinde yayımlanmasından sorumludur.*” denilerek mali raporlama kapsamındaki mali tabloların yayımlanmasından üst yöneticinin sorumlu olduğu belirtilmiştir.

5018 sayılı Kanun'un “Malî saydamlık” başlıklı 7'nci maddesinin “*Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından sağlanan teşvik ve desteklemelerin bir yılı geçmemek üzere belirli dönemler itibarıyla kamuoyuna açıklanması, (.) zorunludur.*” hükmü gereğince kamu idareleri tarafından sağlanan yardımların, teşvik ve desteklemelerin kamuoyuna açıklanması gerekmektedir.

5393 sayılı Kanun'un 25'inci maddesi gereğince meclis tarafından oluşturulan denetim komisyonunca hazırlanan rapor ile 5018 sayılı Kanun hükümlerine göre yürütülen iç ve dış

denetim raporlarının sonuçları Belediye Kanunu'nun 55'inci maddesinin “*Denetime ilişkin sonuçlar kamuoyuna açıklanır ve meclisin bilgisine sunulur.*” hükmü gereğince Belediyenin internet sitesinde yayımlanması gerekmektedir.

Nitekim Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik'in “Bilgi verme yükümlülüğü kapsamında alınacak tedbirler” başlıklı 6'ncı maddesinde Kanuna uyumlu olarak “(...) *Kesinleşen faaliyet ve denetim raporları uygun vasıtalarla kamuoyunun incelemesine açık hale getirilir.*” hükmü düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede;

- Bütçenin,
- Aylık ve yıllık dönemler itibarıyla mali tabloların,
- İdare tarafından yapılan yardımların, sağlanan teşvik ve desteklerin,
- Meclis tarafından oluşturulan denetim komisyonunca hazırlanan raporlar ile yürütülen iç ve dış denetim raporlarının sonuçlarının,

İdarenin resmî internet sitesinde 2023 yılı itibarıyla yer almadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespitler uyarınca gerekli işlemlerde bulunulacağı bilgisi verilmiştir.

Bu itibarla, bahse konu bilgi ve belgelerin anılan mevzuat hükümleri doğrultusunda İdarenin resmî internet sitesinde yayımlanması ve kamuoyunun bilgisine sunulması gerekmektedir.

BULGU 29: Güncel ve Yeterli Bir İç Kontrol Uyum Eylem Planının Bulunmaması

İdare tarafından iç kontrol sisteminin Kamu İç Kontrol Standartları ile uyumlu hale getirilmesi için yapılması gereken faaliyetleri içerir şekilde güncel ve yeterli çalışmalarda bulunulmadığı tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümleri gereğince Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan 04.02.2009 tarihli ve 1205 sayılı genel yazı ve eki Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı Rehberi ile kamu idarelerinin iç kontrol sistemlerinin Kamu İç Kontrol Standartları ile uyumlu hale getirmek üzere yapılması gereken çalışmalar belirlenmiştir.

Bilahare ortaya çıkan uygulama eksikliklerin giderilmesini teminen mezkûr Bakanlıkça çıkarılan 02.02.2013 tarih ve 10775 sayılı Genelge'de ise;

- Kamu idareleri tarafından hazırlanarak Bakanlığa gönderilen eylem planları; öngörülen eylemlerin gerçekleştirilmesi sırasında ortaya çıkan ihtiyaçlar doğrultusunda üst yöneticinin onayıyla her zaman revize edilebileceği,

- Ancak söz konusu revize çalışmalarında sadece tamamlanamayan eylemlerin değil eylem planlarında öngörülen tüm eylemlerin Kamu İç Kontrol Standartları ve bu standartların sağlanması için belirlenmiş genel şartlar çerçevesinde yeniden değerlendirilmesi uygun olacağı,

- Eylem planlarında yer verildiği halde gerçekleştirilemeyen eylemlerin gerçekleşmeme nedenlerinin araştırılarak mevcut koşullara uygun değişikliklerin belirlenmesine yönelik çalışmalarda bulunulması gerektiği,

- Ayrıca kamu idarelerinin eylem planlarında öngördükleri eylemlerin tamamının gerçekleştirilmiş olmasının kamu iç kontrol standartlarına uyumun tam olarak sağlandığı anlamına gelmeyeceği, zira 5018 sayılı Kanun ve ilgili diğer mevzuat, iç kontrol sistemi ve işleyişinin düzenli ve sürekli olarak izlenmesini ve geliştirilmesinin öngörüldüğü,

- Bu nedenle kamu idarelerinin mevcut eylem planlarında öngörülen eylemler tamamlandıktan sonra da düzenli olarak mevcut durumlarını Kamu İç Kontrol Standartları ve bu standartların sağlanması için belirlenmiş genel şartlar çerçevesinde yeniden değerlendirmeleri gerektiği,

-İdareler tarafından hazırlanan eylem planlarında öngörülen eylemlerin gerçekleşme sonuçlarının, idarelerin strateji geliştirme birimleri tarafından her yılın Haziran ve Aralık ayı sonu itibarıyla iki dönem halinde ve eylem planı formatında üst yöneticiye sunulacağı ve birer nüshasının bilgi için on iş günü içerisinde Bakanlığa gönderileceği zikredilmektedir.

Uygulamada ise yukarıda özetlenen düzenleme gerekliliklerini karşılar nitelikte bir iç kontrol uyum eylem planı işletilmediği, özellikle iç kontrol sisteminin etkililiğini izlenmesine yönelik bir iç denetim faaliyeti yürütülmediği dolayısıyla güncel ve yeterli bir iç kontrol uyum eylem planı uygulanmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından İç Kontrol Uyum Eylem Planının, Kamu İç Kontrol Standartları Tebliğine uygun hazırlandığı ifade edilmiştir.

Ancak 5018 sayılı Kanun ve ilgili diğer mevzuat, iç kontrol sistemi ve işleyişinin düzenli ve sürekli olarak izlenmesi ve geliştirilmesini öngörmektedir. Bunun en temel koşullarından birini de iç kontrol sisteminin etkililiğinin sürekli ve sistemli bir şekilde yürütülen iç denetim faaliyetleri ile izlenmesi oluşturmaktadır.

Kamu İdaresi tarafından İç Kontrol Uyum Eylem Planının, Kamu İç Kontrol Standartları Tebliğine uygun hazırlandığı ifade edilmiştir. Ancak 5018 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat ile iç kontrol sistemi ve işleyişinin düzenli ve sürekli olarak izlenmesi ve geliştirilmesi öngörülmektedir. Bunun en temel koşullarından biri de iç kontrol sisteminin etkililiğinin iç denetim faaliyetleri ile izlenmesidir. İdare nezdinde sistemli bir iç denetim faaliyeti bulunmadığı dikkate alındığında yeterli bir iç kontrol eylem planından bahsedilemeyeceği düşünülmektedir.

Bu itibarla, bahsi geçen hükümler gereği Kamu İç Kontrol Standartları ile uyumlu bir iç kontrol sisteminin kurulması ve yürütülmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 30: Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporunun Hazırlanmaması

İdare bünyesinde ilk altı aylık uygulama sonuçları, ikinci altı aya ilişkin beklentiler ve hedefler ile faaliyetlere ilişkin kurumsal mali durum ve beklentiler raporunun hazırlanmadığı belirlenmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Bütçe Politikası, Gelir ve Giderlerin İzlenmesi" başlıklı 30'uncu maddesinin son fıkrasında; "*Genel yönetim kapsamındaki idareler bütçelerinin ilk altı aylık uygulama sonuçları, ikinci altı aya ilişkin beklentiler ve hedefler ile faaliyetlerini; Cumhurbaşkanlığı ise merkezî yönetim bütçe kanununun ilk altı aylık uygulama sonuçları, finansman durumu, ikinci altı aya ilişkin beklentiler ve hedefler ile faaliyetleri kapsayan malî durumu temmuz ayı içinde kamuoyuna açıklar.*" şeklinde düzenlenmiştir.

Bu düzenleme ile kamu hizmetlerinin yürütülmesinde ve bütçe uygulamalarında saydamlığın ve hesap verilebilirliğin artırılması ile kamuoyunun, kamu idareleri üzerindeki genel denetim ve gözetim fonksiyonunun gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır.

Uygulamada ise Belediye Mali Durum ve Beklentiler Raporu düzenlenmediği belirlenmiş olup, değinilen mevzuat hükümleri bağlamında idarenin ilgili dönem mali

bilgilerinin hesap verilebilirlik, saydamlık ve güvenilirlik ilkeleri çerçevesinde kamuoyuyla paylaşılması gerekmektedir.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespitler uyarınca gerekli işlemlerde bulunulduğu bilgisi verilmiştir.

Bütçe uygulamalarında saydamlığın ve hesap verilebilirliğin artırılması ile kamuoyunun, kamu idareleri üzerindeki genel denetim ve gözetim fonksiyonunun gerçekteştirilmesi bakımından Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporunun Hazırlanması önem arz etmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Belediyenin Kuruluş Amaçlarına Uygun Teslim ve Hizmetleri İçin Ödenen Katma Değer Vergisinin İndirim Konusu Yapılması	2022	Yerine Getirilmedi	2022 Sayıştay Denetim Raporunda yer alan söz konusu bulgu Kamu İdaresi tarafından gereği yerine getirilmediği için 2023 yılı Raporunda da yer verilmiştir.
Maddi Duran Varlıklar İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların Doğrudan Giderleştirilmesi	2022	Yerine Getirilmedi	2022 Sayıştay Denetim Raporunda yer alan söz konusu bulgu Kamu İdaresi tarafından gereği yerine getirilmediği için 2023 yılı Raporunda da yer verilmiştir.

Tahsis Edilen ve Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması	2022	Yerine Getirilmedi	2022 Sayıştay Denetim Raporunda yer alan söz konusu bulgu Kamu İdaresi tarafından gereği yerine getirilmediği için 2023 yılı Raporunda da yer verilmiştir.
Kıdem Tazminatı Ödemelerinin Hatalı Olarak Muhasebeleştirilmesi	2022	Yerine Getirilmedi	2022 Sayıştay Denetim Raporunda yer alan söz konusu bulgu Kamu İdaresi tarafından gereği yerine getirilmediği için 2023 yılı Raporunda da yer verilmiştir.